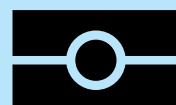

BURO JANSEN & JANSSEN

Colofon

DEZE KRANT IS EEN UITGAVE VAN
BURO JANSSEN & JANSSEN

AAN DEZE KRANT WERKTEN MEE
ALEX VAN VEEN, HILDE JANSSEN, JELLE VAN
BUUREN, WIL VAN DER SCHANS EN RICK VAN
AMERSFOORT

ONTWERP
FOUNDLAND.ORG

DRUK
DIJKMAN OFFSET

OPLAGE
100.000

DEZE KRANT IS MEDE MOGELIJK
GEMAAKT MET STEUN VAN
ONZE DONATEURS EN ONDER ANDERE HET

EUROPAFONDS VAN HET MINISTERIE VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

BURO JANSSEN & JANSSEN
POSTBUS 10591
1001 EN AMSTERDAM
TEL 020 6123202
MOB. 06 34339533
FAX 020 6163752
INFO@BUROJANSSEN.NL
WWW.BUROJANSSEN.NL
WWW.IDENTIFICATIEPLICHT.NL
WWW.PREVENTIEFFOULLEREN.NL
WWW.OPENHEID.NL
WWW.OPENBAARHEID.NL
EU POLITIE EN JUSTITIE SAMENWERKING:
WWW.JUSTITIEVRIJHEIDENVEILIGHEID.NL

SYMPATHIE VOOR HET WERK VAN BURO JANSSEN
& JANSSEN? WORDT DAN NU DONATEUR.
BURO JANSSEN & JANSSEN IS VOOR HET DOEN
VAN ONDERZOEK VOLLEDIG AFHANKELIJK VAN
GIFTEN EN SUBSIDIES.
STORT €10, €25, €50 OF MEER PER MAAND
OP: GIRO 603904, TNV STICHTING RES
PUBLICA TE AMSTERDAM
BIJ STORTING VAN €50 OF MEER KRIJG JE EEN
JANSSEN & JANSSEN T-SHIRT OPGESTUURD!

03
Inleiding
BROMSNOR GOES
EUROPE

04
Introductie
ONDEMOCRATISCH
& GEVAARLIJK

05-07
Artikel
DE TOEKOMST IS
NIET MEER VAN JOU

08
Overzicht
HET VERDRAG VAN
LIESVELD

09-10
Verhalen
EUROPEES SUPER-
SNELRECHT

11
Verhalen
SCHULDIG TENZIJ
HET TEGENDEEL
IS BEWEZEN

12-13
Overzicht
BOUW UW EIGEN
DATABANK!

14-15
Artikel
WIE KAN ER NOG DE-
MONSTREREN
TEGEN EUROPA?

16
Verhalen
EENS IN HET SIS,
ALTIJD IN HET SIS

17-18
Verhalen
UNCLE SAM WEET
ALLES VAN ONS

19
Overzicht
EU OUT OF
CONTROL

20
Verhalen
U BENT TEGEN DUS
U BENT TERRORIST

21-22
Artikel
WIE CONTROLEERT
DE EUROPESE
POLITIEDIENSTEN?

23-24
Artikel
VOOR BESTRIJDING
TERREUR IS ALLES
MOGELIJK

25
Artikel
FRONTLINE:
EUROPESE BEWA-
KINGSDIENST

26
Verhalen
DE SCHIMMIGHEDEN
VAN BURGERINFIL-
TRANTEN

27-28
Artikel
WIJ WETEN WAT
GOED VOOR U IS

29
Verhalen
EAB KRONKELS

30
Artikel
JOINT: POLITIE-
DIENSTEN ALLER
LANDEN VERENIGD U

BROMSNOR GOES EUROPE

BURO JANSEN & JANSSEN IS NIET TEGEN EEN VERENIGD EUROPA, MAAR ZET WEL VRAAGTEKENS BIJ DE ONTWIKKELING VAN DE ZOGENAAMDE 'RUIMTE VAN JUSTITIE, VRIJHEID EN VEILIGHEID' ZOALS DE REGERINGSLEIDERS ONS DIE VOORSCHOTELT.

'De EU bouwt aan een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht. Eenmaal voltooid, zullen onder deze noemer zaken als het EU-burgerschap, de mobiliteit van personen, asiel en immigratie, het visumbeleid en het beheer van de buitengrenzen worden geregeld. Ze zal ook nauwe samenwerking bevorderen tussen de politie-, justitie- en douanediens ten van de EU-landen. De ruimte moet ervoor zorgen dat de wetgeving die van toepassing is op EU-burgers, bezoekers en immigranten (en criminelen en terroristen) in de gehele Unie op dezelfde manier wordt toegepast.' (europa.eu)

De ontwikkelingen op het gebied van de Europese samenwerking van politie en justitie gaan zo snel dat de oprichting van een Europese politie- en justitiedienst binnenkort een feit is.

Is dat dan niet goed, een apparaat dat onze rechten en ons leven beschermt? Het klinkt mooi, een 'ruimte van justitie, vrijheid en veiligheid', maar zonder rechtsbescherming van verdachten, zonder transparante controle en toezicht op de samenwerking van opsporingsinstanties en zonder een apparaat dat maat weet te houden en de nuances ziet, blijft er weinig over van ons recht en onze vrijheden.

Ook aan de betrouwbaarheid van de gegevens van politie en justitie in allerlei databanken moet worden getwijfeld. *Hoeveel zicht hebben burgers eigenlijk op de gevaren die de overheid ons voorschotelt? En zegt het wijzen op de gevaren van de georganiseerde criminaliteit en terrorisme eigenlijk niet meer over het onvermogen van diezelfde overheid adequaat te handelen op het gebied van preventie en de opsporing?*

Het Europese veiligheidsbeleid is een complexe aangelegenheid. Aan de hand van verschillende artikelen proberen wij inzichtelijk te maken wat de bestaande structuur is, welke plannen er op stapel staan en op welke manieren de samenwerking van politie en justitie gewone burgers raakt.

ONDEMO- CRATISCH & GEVAARLIJK

DE EUROPESE EENWORDING KREEG EEN GEVOELIGE KNAUW DOOR DE AFWIJZING VAN DE GEZAMENLIJKE GRONDWET DOOR DE BEVOLKING VAN IERLAND EN NEDERLAND. DE POLITIEK ZOU 'EUROPA' NIET GOED HEBBEN UITGELEGD, HET IDEE BESTOND DAT DE UNIE NIET SOCIAAL EN DEMOCRATISCH ZOU ZIJN. MET HET VERDRAG VAN LISSABON ZETTE DE TREIN ZICH OPNIEUW IN BEWEGING. ALLEEN DE PRESIDENT VAN TSJECHIË, VACLAV KLAUS, LAG NOG EVEN DWARS, MAAR DAT WAS EEN RIMPELING IN DE EUROPESE VIJVER. IEDEREEN LIJKT HET ER OVER EENS: EUROPA IS GOED.

Is dat echter zo? Demonstranten die zich tegen het beleid keren, worden meer en meer gecriminaliseerd en geweigerd aan de Europese grenzen. Die grenzen blijken bij internationale politieke topontmoetingen plotseling niet zo open als wordt beweerd. Die barrières worden echter wel in toenemende mate opgeheven als het gaat om de uitwisseling van informatie tussen allerlei politiediensten in Europa. Het DNA van verdachten, vingerafdrukken van vluchtelingen, gegevens van autobezitters, dossiers van mensen die gebruik maken van hun recht op vrijheid van meningsuiting en andere opsporings- en inlichtingeninformatie vindt zijn weg door heel Europa.

De gevolgen zijn niet te overzien. Mensen worden gearresteerd op grond van een Europees Arrestatiebevel, aan de grens geweigerd op grond van doorgespeelde politieinformatie en de entree tot Europa ontzegd omdat zij in een databank zijn beland. Nu zullen er mensen zeggen dat zij niets te verbergen hebben, dat de controle en het toezicht op die diensten goed is geregeld en dat mensen die het overkomt het waarschijnlijk verdiend hebben. In de prak-

tijk blijkt echter dat het gewone burgers overkomt. En zelfs als je verdacht wordt van een strafbaar feit, geldt nog steeds dat je onschuldig bent tot het tegendeel is bewezen. Hoe voer je echter je verdediging in een vreemd land, in een vreemde taal en in een vreemde gevangenis ver van je familie en vrienden?

De afgelopen twintig jaar is in relatieve stilte gebouwd aan een Europees opsporings- en inlichtingenstelsel. Burgers zijn hier nooit over geraadpleegd en geen enkel parlement is betrokken geweest bij de besluitvorming. Hoe groot is eigenlijk die zogenoemde grensoverschrijdende criminaliteit? Demissionair minister van Justitie Donner zei bij de opening van het gebouw van Eurojust in Den Haag in april 2003 dat 'slechts tien procent van de misdaad gebaat is bij een Europese aanpak.' Het toont aan dat met de term 'grensoverschrijdend' voorzichtig moet worden omgesprongen. De angst voor de georganiseerde criminaliteit en het terrorisme zijn de aanjagers geweest van het huidige beleid, maar is het middel niet erger dan de kwaal? Rakende maatregelen niet vooral de gewone burgers?

Met het Stockholm-programma lijkt er een kentering te komen in de afwezigheid van de rechtsbescherming in Europa. Elke vijf jaar wordt in Europa een plan gemaakt over de ontwikkeling van een gezamenlijk veiligheidsbeleid in de Europese Unie. In 1999 werd het eerste programma opgesteld in het Finse Tampere, gevolgd door het Haagse programma in 2004. Het Stockholm-programma borduurt verder aan de ontwikkeling van een 'ruimte van justitie, vrijheid en veiligheid' in de ogen van de regeringsleiders.

Tot het verdrag van Stockholm lag de nadruk vooral op een gezamenlijk asielbeleid, grenscontroles, uitwisseling van informatie en persoonsgegevens en verdere samenwerking tussen politie en justitie. In het programma van Stockholm leek uiteindelijk de rechtsbescherming op de Europese agenda te worden geplaatst, maar in werkelijkheid is het programma een wolf in schaapskleren en gaat de Europese eenwording op het gebied van de opsporing en vervolging sneller dan ooit voort. Buro Jansen & Janssen brengt de Europese samenwerking van politie en justitie in beeld en zal de komende jaren onderzoek verrichten naar de verschillende onderdelen van dit beleid.

DE **FOERKOMIST** IS NIET MEER VAN JOU

**SAMENWERKING OP
HOOG & TROEBEL NIVEAU**

DE EUROPESE UNIE LIJKT WELHAAST BEWUST EEN INGEWIKKELDE SAMENWERKINGSSTRUCTUUR TE CREËREN OM ONS HET ZICHT OP DE TOEKOMST VAN DIT CONTINENT TE ONTNEMEN. NIET GEKOZEN AMBTENAREN HOUDEN ZICH OP IN TALLOZE ONCONTROLEERBARE WERKGROEPEN MET ONUITSPREKBARE NAMEN.

Als argument voor de ingewikkelde beleidsstructuur wordt vaak aangevoerd dat de EU uit veel landen bestaat. Dat zorgt voor veel bureaucratie. Samenwerking kan volgens de regeringsleiders worden verbeterd door gemeenschappelijke databanken en de mogelijkheid om elkaars politiegegevens te bekijken. De oude manier met behulp van rechtshulpverzoeken zou niet werken, zo wordt beweerd. Een rechtshulpverzoek is een brief van bijvoorbeeld de Belgische politie aan Nederland om agenten in België met een onderzoek te assisteren. Volgens de regeringsleiders was die manier van samenwerking omslachtig en bureaucratistisch.

De rechtshulpverzoeken werkten echter wel, maar werden bijvoorbeeld door de Nederlandse politie jarenlang niet bijster snel of zelfs helemaal niet behandeld. De Belgen waren daarover dusdanig gepikeerd dat ze op hun beurt de Nederlandse politie niet hielp.

Zo verliep grensoverschrijdend politiewerk uiterst moeizaam. Dit is de laatste jaren weliswaar verbeterd, maar ondanks dat wordt er voornamelijk ingezet om te komen tot een gemeenschappelijk politien en justitiebeleid. De bouw van deze Europese rechtsstaat heeft zich de afgelopen decennia buiten elke democratische controle om ontwikkeld.

HIGH LEVEL

In Oktober 1999 werd naar aanleiding van de bijeenkomst van de Europese Raad in het Finse Tampere de High Level Working Group (HLWG) voor asiel en migratie opgezet die een gemeenschappelijk beleid van de Europese landen op poten moest zetten, gericht op het tegenhouden van vluchtelingen en op de opvang in zogenoemde derde landen. Dit zijn landen buiten de Europese Unie die moeten opdraaien voor de migratiedruk uit conflictgebieden.

De High Level Working Group was een Nederlands initiatief en bestond uit niet gekozen hoge ambtenaren. Hun voorstel-

len werden direct in de Europese ministerraad voor Justitie en Binnenlandse Zaken, JBZ-Raad, besproken. De plannen moesten wel voorgelegd worden aan het Europees Parlement, maar die had slechts een adviserende rol. Wat voor rol de HLWG heeft gespeeld blijft onduidelijk. Twee jaar eerder was er ook al een high level group opgericht voor de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit. Deze groep ambtenaren heeft ook maar kort bestaan.

De JBZ-Raad maakte deel uit van de zogenoemde derde pijler van de Unie. Tot 1 december 2009, de invoeringsdatum van het Verdrag van Lissabon, was het beleid van de EU in drie pijlers verdeeld. In de derde pijler ging het om de Europese samenwerking van politie en justitie, de tweede omvatte een gemeenschappelijk buitenlands beleid, terwijl de eerste pijler economie, landbouw, onderwijs en cultuur omvatte. In 1997, met het Verdrag van Amsterdam, werd het asiel- en migratiebeleid overgeheveld van de derde naar de eerste pijler. Bij de besluitvorming in de derde pijler moesten alle landen het met elkaar eens zijn, pas dan werden er wet- en regelgeving ontwikkeld.

WERKGROEPEN

Om die eensgezindheid voor elkaar te krijgen met zoveel landen en zoveel verschillende belangen, zijn er de afgelopen jaren verschillende werkgroepen opgericht die buiten de schijnwerpers vergaderen over de samenwerking op het terrein van politie en justitie. De High Level Working Group voor asiel en migratie was daar er een van.

Eind jaren '90 had je ook nog de Schengen Taskforce die zich bezighield met illegale migratie. Deze taskforce is niet meer nodig want het Verdrag van Schengen is opgenomen in de Europese Unie als geheel. Er zijn wel allerlei nieuwe Schengenwerkgroepen in het leven geroepen.

Andere instanties verwierven zelfs een coördinerende rol in beleidsbepaling rond migratie zoals CIREA (Centrum voor Informatie, Beraad en Gegevensuitwisseling met betrekking tot Asiel) en CIREFI. CIREA is een stille dood gestorven, maar CIREFI (Centrum voor Informatie, Beraad en Gegevensuitwisseling op het gebied van Grensbewaking en Immigratie) is nog steeds actief. Het behoorde tot één van de meer geheimzinnige organen van de derde pijler en was in de jaren '90 vooral op gericht om kandidaat lidstaten strengere migratiewetgeving op te leggen. Een

ander exotisch klinkende naam is CIBGGI, Centrum voor informatie, beraad en gegevensuitwisseling inzake grensoverschrijding en immigratie.

Migratie staat nog steeds bovenaan de lijst, ook wat het aantal werkgroepen betreft. Er zijn nog de werkgroepen Asiel, Grenzen/valse documenten, Migratie en Verwijdering, Visa, Schengen-evaluatie, SIS/Sirene en SIS-Tech. De laatste gaan over het Schengen Informatiesysteem. Tot slot is er de JAIEX/JHA-RELEX Ad Hoc Support Group, een werkgroep op het terrein van het buitenlands beleid van de Unie die zich ook met migratie bezig houdt, maar is niet zo relaxt zoals de naam doet vermoeden, want is evenals alle andere werkgroepen gericht op het verder tegengaan van migratie.

Er is vast een werkgroep die de namen van werkgroepen verzint, want het is nog niet afgelopen. Op andere beleidsterreinen zijn er ook werkgroepen zoals de al genoemde High Level Group over georganiseerde criminaliteit, nu waarschijnlijk opgevolgd door de MDG (Multidisciplinary Group on Organised Crime, judicial cooperation), DROIPEN (Working Group on Substantive Criminal Law of harmonisering van het Strafrecht) en de Working Party X 'Freedom, Security and Justice'. MDG klinkt als een nieuwe drug zoals MDMA. DROIPEN en Party X als een dansfeest, maar Party X is helaas al voorbij.

Het niet meer actieve CIREA, CIREFI en andere centra en werkgroepen maakten deel uit het K4 comité die voor de coördinatie van alle terreinen van de JBZ-raad zorgde, te weten asiel en migratie, politie en douane samenwerking en justitiële samenwerking. De taken van het K4 comité waren geregeld in het Verdrag van Maas-

tricht uit 1992. Het zou om het verbeteren van de structuur en orde van de onderhandelingen tussen de landen gaan, maar het comité kon net als de High Level Working Group voorstellen voorleggen aan de Raad van Ministers.

Eind jaren '90 werd K4 vervangen door SCIFA en CATS, niet de musical, maar een serieuze ambtenarengroep. Het Strategisch comité voor Immigratie, Grenzen en Asiel (SCIFA) houdt zich ook bezig met migratie en CATS of het artikel 36 comité met politie en justitie samenwerking.

Voorstellen van de ambtenaren uit SCIFA en CATS, de twee geheime musicals voor een gemeenschappelijk veiligheidsbeleid, worden door COREPER aan de ministers van justitie en binnenlandse zaken voorgelegd. Nee, niet aan het parlement, want daar is het niet democratisch genoeg voor. Of de CATS en SCIFA wél functioneren, is niet vastgesteld, maar er is besloten om er een COSI comité op te zetten. Ook dat is weer geen supergezellige praatgroep, maar een serieus overlegorgaan voor de samenwerking van politie- en justitiediensten in Europa. COSI is nu even de belangrijkste ambtenaren lobbygroep.

BENT U ER NOG?

Alsof het een slechte thriller is, komt er geen eind aan de nieuwe groepen en initiatieven. Wat er precies in die verschillende centra, comités en werkgroepen voorvalt valt moeilijk te achterhalen. Notulen, verslagen en evaluaties zijn niet terug te vinden. Vaak gaat het om onderhandelen of koehandel. Nederland wil graag dat Spanje zijn grenzen beter bewaakt omdat de vluchtelingen allemaal naar het noorden komen en niet in Spanje blijven. Spanje heeft daar niet zo'n zin in omdat het te-

veel kost, maar krijgt als wederdienst het Europese satellietstation en investeringen in de infrastructuur.

De Future Group is weer een nieuwe aanwinst. Nederland maakt geen deel uit van deze werkgroep, dit in tegenstelling tot veel overlegorganen in het verleden. In de Future Group zijn dus niet alle 27 lidstaten vertegenwoordigd. Duitsland, Portugal, Slovenië, Frankrijk, Tsjechië, Zweden, Spanje, Italië, Hongarije en België maakten deel van deze groep in mei 2007.

Het idee was dat de groep het Stockholm-programma ging voorbereiden. Dit verliep natuurlijk niet op rolletjes en sommige landen vonden de ontwikkeling van de Europese rechtsstaat niet snel genoeg gaan. Zij sloten verdragen af met enkele landen, zoals Nederland met Duitsland en het verdrag van Prum, dat Nederland met België, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Oostenrijk en Spanje afsloot.

Dergelijke verdragen tussen twee of meer landen stuwden de ontwikkeling van de samenwerking van politie en justitie in Europa verder voort. Met de ontwikkeling van een democratische Europese rechtsstaat heeft het allemaal niets meer te maken, omdat het meeste buiten de geëigende democratische kanalen om wordt bekookstooft en er geen inhoudelijk debat plaatsvindt.

HET VERDRAG VAN LIESVELD

'HET 9.799 INWONERS TELLENDE DORP LIESVELD IS OPGESCHRIKT DOOR EEN INVASIE VAN POLITIE EN MOBIELE EENHEID. HET GEMEENTEHUIS VAN HET DORP IN ZUID-HOLLAND IS HERMETISCH AFGESLOTEN. BINNEN TEKENEN DE MINISTERS VAN JUSTITIE EN BINNENLANDSE ZAKEN VAN NEDERLAND, IERLAND EN HET VERENIGD KONINKRIJK HET VERDRAG VAN LIESVELD OVER POLITIONELE SAMENWERKING TUSSEN DE DRIE LANDEN. GEORGANISEERDE CRIMINALITEIT, TERRORISME, ILLEGALE MIGRATIE EN ANDERE GEVAREN, MAKEN DIE SAMENWERKING NOODZAKELIJK VOLGENS DE MINISTERS.'

Het 'Verdrag van Liesveld' bestaat niet, maar een dergelijk krantenbericht is niet ondenkbaar. De indruk die de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken in werkelijkheid wekken, is dat Europa in brand staat en het water aan onze lippen.

Nederland bevindt zich in de kopgroep van landen die nauwere samenwerking en uitgebreide uitwisseling van gegevens in de Europese Unie tot stand willen brengen. Die kopgroep vindt dat het allemaal niet snel genoeg gaat en sluit zogenaamde bilaterale en multilaterale verdragen af. Dit zijn verdragen tussen twee of meerdere landen.

Nederland heeft in 2004 samen met België en Luxemburg het Verdrag van Senningen, een dorp met 370 inwoners in Luxemburg, afgesloten. Met Duitsland werd het Verdrag van Enschede op 2 maart 2005 ondertekend. En aan het Verdrag van Prüm nemen niet alleen Duitsland, België en Luxemburg deel, maar ook Spanje, Frankrijk en Oostenrijk.

De verdragen vertonen veel onderlinge gelijkenis. Ze regelen de fysieke samenwerking van politieagenten bij achtervolgingen over de grens en bij arrestaties, verbindingsofficieren en informatie-uitwisseling. De verdragen van Senningen en Enschede hebben natuurlijk alles te maken met de grenzen van Nederland met België en Duitsland. Politieregio's zoals Limburg Zuid en Twente hebben evenveel met de Randstad te maken als met Belgisch Limburg en de Duitse deelstaat Noord-Rijnland-Westfalen. Goedkoop tanken in Duitsland en legaal wief kopen in Maastricht is de realiteit aan de grens. Criminaliteit houdt zich ook niet aan landsgrenzen en een 'kraak' aan de andere kant is vergelijkbaar met diefstal door Amsterdammers in Amstelveen.

GRENDOVERSCHRIJDEND

'Grensoverschrijdende criminaliteit' verschilt niet van 'alledaagse criminaliteit' en moet dan ook niet verward worden met 'georganiseerde criminaliteit'. Het gaat vooral om diefstal, inbraak en

vernieling. De verdragen van Senningen en Enschede regelen daarom gezamenlijke opsporing en achtervolging zodat een dief niet aan de andere kant van de grens zijn tong uit kan steken omdat de Nederlandse politie die niet mag oversteken. De verdragen gaan echter veel verder. Het gaat om informatie-uitwisseling over personen in het kader van demonstraties, manifestaties en voetbalwedstrijden. Politiegegevens over verdachten, verkeersboetes, en andere strafvorderlijke activiteiten.

In 2008 heeft het Nederlandse Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) in eigen land 1.238 mensen aangeschreven in verband met een verkeersboete opgelopen in België. De Duitse politie daarentegen schrijft zelf de Nederlanders aan die in Duitsland een verkeersboete hebben opgelopen. Hiervoor kijkt de Duitse politie mee in het Nederlandse kentekenregister. Dit vindt plaats in het kader van EUCARIS, een samenwerkingsverband van veertien landen van de Europese Unie waarbij informatie over rijbewijzen en auto's wordt gedeeld. De boete met foto was opgesteld in het Duits, waartegen je bezwaar kon aantekenen. Een in het Nederlands opgestelde brief verwees naar pagina twee van de boete. Die pagina bevatte een juridische tekst in het Duits. Gaf je aan dat je de overtreding niet hebt begaan, dan kon je de 'Begründung angeben', de redenen van ontkenning.

En dan? In Nederland is het al moeilijk om uit te vinden of een trajectcontrole of een snelheidsmeting juist is. De politie wordt overstelpt met Wob (Wet Openbaarheid van Bestuur) verzoeken over verkeersboetes. Om uit te vinden wat er precies in Duitsland is gebeurd, is haast onmogelijk. Moet de burger er dan maar vanuitgaan dat de politie het altijd bij het rechte eind heeft?

Het verdrag van Prüm van 27 mei 2005 gaat nog een stap verder: 'Politiediensten krijgen toegang tot elkaars bestanden met vingerafdrukken en DNA-profielen', schrijft het ministerie van Justitie in een persbericht van 14 november 2006. Minister van Justitie Hirsch Ballin zegt tijdens een conferentie in Wenen op 16 november 2006 dat Prüm 'a potential future European model for further judicial cooperation' is.

Vereenvoudigde politionele samenwerking en uitwisseling van vervuilde databestanden, communicatie met burgers in alle talen van de Europese Unie, zonder een ontwikkeld beleid met betrekking tot rechtsbescherming en zonder enige onafhankelijke controle, is dat het toekomstige model van de Europese politie?

EU

**EUROPEES
SUPER
SNELRECHT**

HET EUROPEES ARRESTATIEBEVEL IS EEN VAN DE MAATREGELEN DIE DE LIDSTATEN VAN DE EUROPESE UNIE KORT NA DE AANSLAGEN VAN 11 SEPTEMBER 2001 HEBBEN AANGENOMEN. ZIJ WILDEN HIERMEE DAADKRACHT TONEN TEGEN HET TERRORISME EN DE GEORGANISEERDE CRIMINALITEIT. GEGEVENS VAN 17 EUROPESE LANDEN UIT 2008 LATEN ECHTER ZIEN DAT DE MEESTE OVERLEVERINGEN IN HET KADER VAN HET EUROPESE AANHOUDINGSBEVEL KLEINE OVERTREDINGEN BETREFFEN.

Als een lidstaat van de Europese Unie om overlevering (*uitwisseling van personen binnen de EU*) vraagt, moet die binnen maximaal 90 dagen plaatsvinden. Nadat de door de Nederlandse politie aangehouden persoon meewerkt, wordt deze meteen overgedragen aan de autoriteiten van het Europese land dat om de overlevering verzocht. De Nederlandse rechter is administrateur geworden. Hij houdt zich bijna niet meer inhoudelijk met de zaak bezig, maar bekijkt alleen of de identiteit van de verdachte overeenkomt met de persoon in het overleveringsbevel en of de aanvraag volledig is ingevuld.

Zo konden de Hongaarse autoriteiten op een standaardformulier aankruisen dat ze **Louis van B.** van drugshandel verdachten. **Louis van B.** werd om die reden in 2008 gearresteerd, vastgezet in de gevangenis van Heerhugowaard en overgeleverd aan Hongarije. Geketend als een middeleeuwse gevangene met een metalen staaf in zijn broek werd **Van B.** door de drukke passagiershal van de luchthaven van Boedapest gesleept. Om vervolgens door de rechter op de eerste zittingsdag op vrije voeten te worden gesteld. De Hongaarse rechter begreep niet waarom Nederland **Van B.** had overgeleverd.

In 2007 werden 353 overleveringszaken door de rechtbank van Amsterdam in behandeling genomen. Daarvan werden 244 overleveringen door de rechter volledig toegestaan. Slechts één persoon werd in vrijheid gesteld en 55 overleveringen werden door het openbaar ministerie of de rechter geweigerd. De meeste Europese Arrestatiebevelen kwamen uit Duitsland (126), België (123), Polen (81), Frankrijk (38) en Italië (34), zo blijkt uit een enquête uitgevoerd in opdracht van de EU. Polen komt in 2008 als koploper uit de bus met een totaal van 4.829 uitgevaardigde arrestatiebevelen (Duitsland 2.149 en Frankrijk 1.148). Nederland heeft niet aan de Europese enquête deelgenomen.

De Polen spannen ook de kroon met het uitvaardigen van aanhoudingsbevelen voor kleine overtredingen, zoals het niet betalen van een toetje of het meenemen van een kastdeur door een timmerman van een klant die niet betaalde. **Gary Flood** van de Scotland Yard's uitleveringseenheid zegt in de Engelse krant **The Guardian** van 20 oktober 2008 dat het arrestatiebevel van de verdachte van het stelen van pudding zelfs een lijst van de ingrediënten bevatte. Volgens **Flood** maakt de Engelse overheid elke drie weken gebruik van een Pools militair vliegtuig om de overleveringen naar Polen uit te voeren.

Dubbele strafbaarheid

Het Europees Arrestatie Bevel (**EAB**) holt de nationale rechtsstaat langzaam uit door afschaffing van de dubbele strafbaarheid. Dit betekent dat je voor 29 april 2004, de invoeringsdatum van het **EAB**, alleen uitgeleverd kon worden voor misdrijven die ook in Nederland strafbaar zijn. Deze dubbele strafbaarheid vervalt voor mensen die verdacht worden van het plegen van een misdrijf die wordt vermeld op de lijst van 32 misdrijven die is toegevoegd aan het besluit van het Europese aanhoudingsbevel.

Op deze lijst staan onder andere: deelneming aan een criminele organisatie, terrorisme, illegale handel in verdovende middelen, hulp aan illegale binnenkomst en illegaal verblijf, moord en doodslag, zware mishandeling, opzettelijke brandstichting en sabotage. Maar ook corruptie, fraude, witwassen, informatiecriminaliteit, milieumisdrijven en namaak van producten. Deze misdrijven zijn in de hele EU strafbaar, maar er zijn verschillen in de definitie van bijvoorbeeld sabotage, mensenhandel, handel in verdovende middelen, fraude en corruptie. Veel delicten op de lijst van 32 zijn zo ruim omschreven dat ze in elk land anders uitgelegd kunnen worden.

Zo kon een Nederlandse tuinder, **dhr. E.**, worden overgeleverd aan de Poolse autoriteiten omdat hij in mei 2002 in voorarrest een gevangenisbewaarder voor 100 zloty (21 euro) zou hebben omgekocht. **Dhr. E.** spreekt geen Pools en zei dat hij het geld op zijn gevangenisrekening wilde laten zetten. De 100 zloty zijn uiteindelijk door de bewaarder op zijn rekening gezet, dus van omkoping was geen sprake. De rechter in Amsterdam oordeelde dat **dhr. E.** zijn pleidooi voor een Poolse rechter kon gaan houden.

Of neem **mw. D.**, een Brits staatsburger, die in 1989 na ruim acht maanden voorarrest werd vrijgesproken van bezit en gebruik van drugs in Frankrijk. Zonder dat **mw. D.** en haar advocaat hiervan op de hoogte waren, werd hoger beroep ingesteld waarna zij in 1990 werd veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf. In april 2005, vijftien jaar later, hebben de Franse autoriteiten een Europees Arrestatiebevel tegen haar uitgevaardigd. In 2007 werd zij gearresteerd in Turkije en onderworpen aan een volledige controle van haar bagage. **Mw. D.** wist niets van een **EAB** en vroeg de douanefunctionarissen in Turkije waarom zij zo werd behandeld. De Turkse douane verwees haar door naar Interpol.

In 2008 reisde **Mw. D.** van Groot-Brittannië naar Spanje en werd op de luchthaven in Madrid opnieuw gearresteerd. Nu werd ze zelfs vastgehouden in een extra beveiligde gevangenis. De Spaanse rechter oordeelde dat ze niet overgeleverd hoefde te worden aan de Fransen. Na haar vrijlating keerde **D.** terug naar Engeland waarna zij op Gatwick Airport werd aangehouden en opgesloten in de gevangenis van Holloway. Het gerechtshof van de City of Westminster weigerde de overlevering aan de Fransen, maar het Europees Arrestatiebevel is nog steeds van kracht.

De Nederlandse rechtsstaat was altijd de leidraad in de beslissing over een uitlevering. Na invoering van het Europees Arrestatiebevel is dat de rechtsstaat van een ander Europees land. Die andere rechtsstaat moeten wij volledig vertrouwen... Maar soms lijken burgers vogelvrij verklaard, zoals **Wim de Rue**. De journalist **Roel Smit** beschrijft in zijn boek **In de schaduw van de Alpen (2003)** de ervaringen van zijn zwager **De Rue**, die in Oostenrijk tot ruim een jaar cel werd veroordeeld voor vermeende handel in softdrugs. De hele zaak draaide om de verklaring van één getuige. Drugs zijn nooit aangetroffen, huiszoekingen leverden niks op, evenmin als een hele reeks getapte telefoongesprekken.

SCHULDIG TENZIJ HET TEGENDEEL IS BEWEZEN

Bij een Europees Arrestatiebevel volgt er nauwelijks eigen onderzoek door de Nederlandse politie. Als burger moet je zelf je onschuld zien te bewijzen om overlevering te voorkomen. Een bijna onmogelijke opgave, zo blijkt uit enkele voorbeelden.

's Ochtends vroeg op 30 januari 2007 werd Peter Tabbers uit Hengelo van zijn bed gelicht en drie dagen verhoord en opgesloten. Zijn arrestatie vond plaats op basis van een Europees Arrestatiebevel uit Griekenland en een signalering in het Schengen Informatiesysteem. Tabbers had aanvankelijk geen idee waarom hij werd gearresteerd.

De directe aanleiding bleek zijn mobiele telefoonnummer te zijn dat hij op 11 augustus 2005 toegewezen had gekregen door Telfort. Het telefoonnummer dook op uit de gegevens die een opgelichte Griek aan de Griekse politie had overhandigd. De Griek dacht in 2003 dat hij een prijs in de loterij had gewonnen, maar moest eerst geld overmaken alvorens hij zijn prijs kon innen. Het bleek om oplichting te gaan.

De Griekse autoriteiten vroegen aan de Nederlandse politie om de eigenaren van het bankrekeningnummer en de telefoon te achterhalen. De naam van Tabbers werd aan de Griekse autoriteiten doorgegeven terwijl hij in 2003 nog niet over het nummer beschikte. Tabbers heeft ruim een jaar Nederland niet kunnen verlaten, omdat de Griekse autoriteiten het EAB en de signalering niet introkken.

Klaas-Jan Bolt werd op 13 mei 2005 gearresteerd in zijn woonplaats en op 20 mei overgeleverd aan Frankrijk. De Fransen hadden een Europees Arrestatiebevel tegen hem uitgevaardigd op verdenking van drugssmokkel. In januari van dat jaar was Bolt vanuit het Spaanse Almeria terug naar Nederland gereden met een vrachtwagen. Onderweg kreeg hij het gevoel dat hij gevolgd werd door een witte Ford Transit en zette de vrachtwagen aan de kant van de weg. Nadat hij in de laadruimte cannabis had ontdekt, besloot hij de Spaanse politie te bellen. Die kwam niet opdagen. Hij belde daarop zijn vrouw, die contact opnam op met de lokale politie.

Bolt keerde op advies van de politie zonder vrachtwagen terug naar Nederland. Enkele maanden later werd hij door de Nederlandse politie gearresteerd, zat acht dagen in Lelystad gevangen en werd vervolgens drie jaar in Frankrijk in voorarrest gezet. De vrachtwagenchauffeur ontdekte dat zijn baas, Klaas H., in Frankrijk vastzat na te zijn gearresteerd met twee en een halve ton cannabis in zijn vrachtwagen.

Hoewel zijn baas zowel Bolt als diens rechter diverse keren aanschreef met de mededeling dat Bolt niets met de smokkel te maken had, en er geen direct bewijs tegen hem was, had de vrachtwagenchauffeur de schijn tegen. Klaas-Jan Bolt werd gezien als lid van een bende die 142 ton softdrugs had gesmokkeld tussen 2001 en 2005. De verdediging van Bolt verliep moeizaam door de taal en de grote afstanden. Uiteindelijk kreeg hij vijf jaar gevangenisstraf van de Franse rechter opgelegd.

BOUW UW EIGEN DATA-BANK!

IN NEDERLAND HOUDEN POLITIE EN JUSTITIE ALLERLEI INFORMATIE VAN VEROORDEELDE EN VERDACHTE PERSONEN BIJ. DEZE INFORMATIE LIGT OPGESLAGEN IN VERSCHILLENDE ELEKTRONISCHE DATABANKEN. VERSCHILLENDE DIENSTEN HEBBEN TOEGANG TOT DIE INFORMATIE. SINDS 21 SEPTEMBER 2009 IS DAAR EEN NIEUWE DATABANK BIJ GEKOMEN.

Iedere Nederlander moet vanaf die datum bij het aanvragen van een nieuw paspoort vier vingerafdrukken afstaan, waarvan er twee op een chip bevestigd in het reisdocument worden geplaatst en vier door de gemeenten worden bewaard. De overheid wil die vingerafdrukken graag in een centrale databank stoppen.

'Bouw uw eigen databank' klinkt wellicht ironisch, maar binnen de structuur van de Europese Unie zijn in de loop der jaren allerlei initiatieven genomen om informatie over mensen op te slaan. Zoals de centrale Europese databanken SIS, VIS en Eurodac. Hoe ontwikkelt zich de Europese dataopslag, wat ligt daar zoal in opgeslagen en wie controleert eigenlijk de toenemende opslagcapaciteit?

SCHENGEN INFORMATIE SYSTEEM

Het Schengen Informatie Systeem (SIS) is de oudste databank in Europa. Er is een Nederlandse SIS (NSIS) dat informatie naar Straatsburg stuurt waar alle elektronische informatie uit Europa in een grote bak (CSIS) terecht komt. NSIS krijgt weer een kopie van het CSIS. Het gaat dan om informatie over mensen die gezocht worden, mensen die grote delen van de Europese Unie niet in mogen, vermiste personen, gezochte getuigen en verdachten en gestolen voorwerpen. Dit worden signaleringen genoemd.

In Nederland hebben de politie, het openbaar ministerie, de belastingdienst, de douane en andere instanties toegang tot het NSIS. Het bureau Sirene van de dienst IPOL van de Landelijke politie (KLPD) houdt de wijzigingen van het NSIS bij. In de toekomst worden ook vingerafdrukken centraal in het SIS opgeslagen, de naam verandert dan in SIS II. Op dit moment worden vingerafdrukken al wel tussen landen gedeeld via SIRPIT (SIRENE Picture and Image Transfer).

Het SIS wordt in de praktijk vooral gebruikt om de immigratie te beperken. De kwaliteit van de informatie blijkt daarnaast ronduit slecht. De Duitse Federale Datenschutzbeauftragter, een privacy

waakhond, toonde in 2004 aan dat 20 procent van de onderzochte Duitse signaleringen gebaseerd is op een onjuiste rechtsbasis, ofwel niet terecht. In Frankrijk bleek tussen 2003 en 2005 40 tot 45 procent van de onderzochte signaleringen onjuist of onrechtmatig. In totaal zijn er ruim 17 miljoen signaleringen in het SIS opgenomen, waarvan 1 miljoen mensen.

EURODAC

Een centrale databank met vingerafdrukken bestaat al in Europa, en bevat de afdrukken van vluchtelingen die asiel aanvragen en van aangehouden migranten die zonder verblijfspapieren in een Europees land verblijven. Deze databank heeft Eurodac, European Dactyloscopie (naar het systeem van verzamelen, bewaren en identificeren van vingerafdrukken).

Eurodac verzamelt sinds januari 2003 de afdrukken van de tien vingers van alle vluchtelingen ouder dan 14 jaar. De afdrukken mogen maximaal tien jaar in de databank worden bewaard, tenzij iemand zich in de tussentijd de nationaliteit van een Europees land verwerft. Op 31 december 2008 telde Eurodac 1,3 miljoen vingerafdrukken.

| Overzicht |

In Nederland worden de vingerafdrukken afgenomen in aanmeldcentra voor asiel. Deze identiteitsgegevens, inclusief die van kinderen onder de 14 jaar, komen ook bij de dienst IPOL van de landelijke politie terecht, en worden opgeslagen in de zogenoemde Basisvoorziening Vreemdelingen (BVV), een databank van alle vluchtelingen die in Nederland asiel aanvragen.

VISUM INFORMATIESYSTEEM

Het Visum Informatiesysteem, kortweg VIS genoemd, is een registratie van visa die uitgegeven worden om naar de Europese Unie te reizen. Stel dat je afkomstig bent uit Suriname en je wilt hier je familie twee weken bezoeken, dan moet je bij de Nederlandse ambassade in Paramaribo een Schengenvisum aanvragen. Voor sommige landen wordt een verschil gemaakt tussen een Schengenvisum -niet alleen Nederland bezoeken maar ook Duitsland- en een visum voor Nederland. Bij de visumaanvraag moet je een waslijst aan gegevens verstrekken en ook een foto en afdrukken van je tien vingers afgeven. Deze gegevens worden gedurende vijf jaar in het VIS, een Europese databank gevestigd in het Franse Straatsburg opgeslagen.

Politie, justitie, de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst (AIVD) en bijzondere opsporingsdiensten hebben toegang tot de Nederlandse kopie van het VIS. Deze is weer gekoppeld aan de databank met de vingerafdrukken van alle vluchtelingen die hier asiel aanvragen, de bovengenoemde BVV. Het VIS is nog niet operationeel, maar zal volgens Richard Rinkens, een manager van de Europese Commissie, in de toekomst de vingerafdrukken van rond de 70 miljoen mensen bevatten.

KOPPELEN MAAR

Het Directoraat-generaal Justitie, Vrijheid en Veiligheid van de Europese Commissie, ofwel het Ministerie van Veiligheid van de EU, heeft in juni 2009 voorgesteld om een dienst op te richten voor het beheer van zowel SIS II, VIS als Eurodac. De Commissie heeft dit aangenomen en wil de drie databanken samenvoegen om zogenoemde e-borders te ontwikkelen.

Digitale slotgrachten rondom Europa, zoals hoofdcommissaris Welten van de Amsterdamse politie in 2005 na de publicatie van het rapport Politie in Ontwikkeling voorstelde voor de lokale situatie. De slotgrachten lopen echter niet alleen om Europa, maar ook dwars erdoorheen, omdat het Schengen Informatiesysteem ook informatie over Europese staatsburgers bevat.

WIE KAN ER NOG DEMON- STREREN TEGEN EUROPA?

HET VERLOREN REFERENDUM OVER DE EUROPESE GRONDWET VAN 1 JUNI 2005 SCHUDDE DE NEDERLANDSE POLITIEK WAKKER. DE BEVOLKING STOND HELEMAAL NIET TE SPRINGEN OM OP TE GAAN IN EUROPA. IN PLAATS VAN DE GRONDWET KWAM ER HET VERDRAG VAN LISSABON DAT ZONDER REFERENDUM WERD ONDERTEKEND. HET VERZET TEGEN EUROPA GAAT ECHTER VEEL VERDER TERUG IN DE TIJD.

In de jaren '90 vonden er al demonstraties plaats, ook in Nederland. Op zaterdag 14 juni 1997 schuifelden 50.000 demonstranten door de hoofdstad om protest aan te tekenen tegen het Verdrag van Amsterdam. De binnenstad was vanwege de Eurotop veranderd in een vesting. Enkele jaren later, in 2001, demonstreerden 25.000 mensen tegen de EU in Göteborg, Zweden, en weer een jaar later 300.000 in Barcelona, Spanje.

Ook liepen er veel mensen te hoop tegen bijeenkomsten van de G7, G8 en G20, respectievelijk de zeven, acht en twintig rijkste en machtigste landen van de wereld. Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië en Italië maken oorspronkelijk deel uit van de G7. De G8 wordt gevormd door de G7 met Rusland terwijl de G20 wordt gevormd door de G8 met de Europese

Unie en grote economieën uit Azië, Afrika en Latijns-Amerika.

'RELSCHOPPERS'

Politiek en de media stellen in het algemeen de demonstranten gelijk aan relschoppers, zogenaamde zwarte blok-aanhangers. Zij protesteren niet, maar zijn uit op een goede rel. Diederik Samson, Tweede Kamerlid voor de PvdA, zei op 6 juni 2007 in het televisieprogramma Nova dat hij niet ging demonstreren tegen de G8 in Heiligendamm, Duitsland, omdat hij niet bij de relschoppers wilde horen. Door weg te blijven geef je een signaal af dat je tegen geweld bent, vond hij.

Nu vinden er wel vaker schermutselingen plaats tijdens demonstraties. Bij een demonstratie tegen de G8-top in Genua in 2001 werd een demonstrant door de politie doodgeschoten. In hetzelfde jaar werden in Göteborg twee demonstranten verwond door politiekogels en in 2009 overleed een demonstrant in Londen door politiegeweld. Onder de demonstranten bevinden zich zeker mensen die zich niet kunnen inhouden en geweld gebruiken, maar de meerderheid maakt gebruik van zijn recht op vrijheid van meningsuiting en manifestatie. Sinds de Eurotop in Amsterdam is de inzet van de politie en zelfs het leger toegenomen. Grenscontroles worden opnieuw

ingevoerd en dorpen en steden waar de bijeenkomsten plaatsvinden, veranderen in vestigingen. Mensen worden preventief aangehouden en dagen opgesloten. In 1997 in Amsterdam waren dat er ruim 200 die, voordat hun demonstratie van start kon gaan, preventief werden aangehouden en beschuldigd van lidmaatschap van een criminele organisatie. De Nationale Ombudsman oordeelde dat de Amsterdamse burgemeester en de politie hun bevoegdheden ruim hadden overschreden.

Voor het begin van de protesten tegen de Eurotop in Göteborg viel de politie een schoolgebouw binnen waar dem onstranten uit heel Europa sliepen. Een van die mensen was de Nederlander Maarten Blok. Hij zat twee dagen vast en werd vervolgens naar Nederland uitgezet. Zijn klacht over het feit dat hij zonder reden werd vastgehouden en uitgezet, werd door de Zweedse justitie niet in behandeling genomen. Vervolgens werd hij aangeklaagd voor de mishandeling van een politieagent. Er volgde een uitleveringsverzoek

van Zweden, waarna Nederland hem aan Zweden overdroeg. Tijdens de rechtszaak werd duidelijk dat de politie de aanklacht tegen Maarten Blok zonder bewijs in elkaar had gezet. De rechter sprak de man na 2,5 jaar onzekerheid vrij. Ook in Genua viel de politie een schoolgebouw binnen. De Telegraaf schreef op 29 juli 2002 naar aanleiding van het proces tegen enkele politieagenten: 'De twee molotovcocktails die verleden jaar tijdens de inval van de politie tijdens de woelige G8-top in Genua in een school werden gevonden, waar slapende demonstranten in elkaar werden geslagen en vervolgens gearresteerd, zijn er door de politie zelf geplaatst om de harde inval te rechtvaardigen. Dit blijkt uit een getuigenis van een 25-jarige politieagent.'

HEILIGENDAMM

In juni 2007 kwamen de regeringsleiders van de G8 bijeen in Heiligendamm, Duitsland. Het dorp van 250 inwoners werd van de buitenwereld afgegrensd door een twaalf kilometer lang hek van 2,5 meter hoog. De kosten van alleen al het hek waren 12,5 miljoen euro. Niet alleen het hekwerk moest de demonstranten ver uit het gezicht van de politieke leiders houden, ook aan de Duitse grens werd intensief gecontroleerd.

Op 4 juni 2007 vertrokken Eva, Astrid

en Joke, drie vrouwen tussen de 18 en de 21 jaar, op weg naar Heiligendamm, om hun stem te laten horen. Aan de Nederlands-Duitse grens werden zij tegengehouden door de politie. De Duitsers weigerden de vrouwen toe te laten omdat ze tot de groep 'linkse actievoerders' zouden behoren. Het enige strafbare feit dat de vrouwen hadden begaan, was het eerder deelnemen aan een demonstratie in Utrecht. De deelnemers aan die demonstratie werden gearresteerd voor het overtreden van een verkeersregel. De rechter sprak hen naderhand overigens vrij, maar de vrouwen konden niet van hun recht op vrijheid van meningsuiting in Heiligendamm gebruik maken. Nederland had hun namen aan de Duitse politie doorgegeven als zijnde 'demonstranten'.

Op Europees niveau wordt gewerkt aan een centrale databank van zogenaamde 'gewelddadige herrieschoppers' als onderdeel van het Schengen Informatiesysteem. De databank moet ook informatie bevatten van mensen die voetbalwedstrijden en politieke manifestaties bezoeken en die zijn gelabeld als herrieschoppers. Maarten, Eva en de andere demonstranten maken duidelijk wat de Europese Unie onder 'gewelddadige herrieschoppers' verstaat. Door de komst van een dergelijke politiek gemotiveerde databank zal het demonstratierecht verder worden ingeperkt.

EENS IN HET SIS, ALTIJD IN HET SIS

'Op zaterdag 28 april 2001 heeft verzoeker, met een veelvoorkomende Nederlandse voornaam en achternaam, zich op Schiphol in het kader van de paspoortcontrole gemeld bij een ambtenaar van de Koninklijke Marechaussee (KMAR). Verzoeker was op weg naar zijn vakantiebestemming', schrijft de Nationaal Ombudsman in zijn rapport in 2003.

Laten we de man Henk de Boer noemen. Henk wil samen met zijn vrouw Ingrid op vakantie. Bij de grenscontrole door de Koninklijke Marechaussee worden zijn gegevens vergeleken met een landelijk politieregister. Dit register, het opsporings- en signaleringssysteem (OPS), is het Nederlandse NSIS, het Nationale Schengen Informatiesysteem. In het OPS/NSIS komt een Henk de Boer met dezelfde geboortedatum als de vakantieganger voor.

Deze De Boer wordt gezocht voor een parkeerboete van 168,75 gulden. 'Deze parkeerovertreiding is gepleegd in 1998 in Terneuzen door een bestuurder van een auto met een Duits kenteken', schrijft de Ombudsman. De ambtenaar zegt dat Henk de boete moet betalen, maar de man heeft helemaal geen auto met een Duits kenteken. Het maakt niets uit wat Henk vertelt, als hij niet betaalt, wordt hij zeven dagen opgesloten. Morrend betaalt hij, maar zijn vakantie is danig verziekt.

David Ndegwah kreeg bijna 7.000 kilometer verderop geen visum voor de Europese Unie. De student Theologie wilde naar Nijmegen om zijn promotie onderzoek aan de universiteit te verdedigen. Op de ambassade in Nairobi, Kenia, kreeg hij te horen dat hij drie jaar de Europese Unie niet in mocht. Hij was niet geïnformeerd over deze maatregel, net zomin als dat gebeurt

bij andere geregistreerde niet-EU onderdanen.

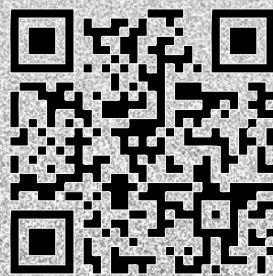
Evelien Brouwer van de Radboud Universiteit Nijmegen deed onderzoek naar het Schengen Informatiesysteem en constateerde dat vreemdelingen die in het SIS staan geregistreerd onvoldoende rechtsbescherming hebben. Als een vreemdeling bij een ambassade of consulaat van een Europees land aanklopt, wordt de registratie in het SIS pas duidelijk. Bij de registratie wordt niet de reden vermeld. De vreemdeling moet vervolgens ver van de Europese realiteit die reden zien te achterhalen en vervolgens zijn recht proberen te halen.

Ndegwah had geluk. Hij ontdekte dat hij zich de laatste keer dat hij terugkeerde naar Kenia niet correct had afgemeld bij de Nederlandse autoriteiten. Met behulp van een advocaat kon hij de zaak rechtzetten en alsnog zijn promotie in ontvangst nemen. Anderen zijn minder gelukkig. Het aanvechten van een signalering in het SIS is niet eenvoudig, zelfs al weet je dat je geregistreerd staat en wat de reden daarvoor is.

Dat ondervonden jurist Jeroen P., zijn echtgenote Isabel de L. en haar moeder Catherina de W. In augustus 1993 worden zij gearresteerd op verdenking van XTC smokkel. In mei 1994 worden zij vrijgelaten. In 2000 worden een aantal Spanjaarden in de zaak veroordeeld en zitten hun straf uit. Het Nederlandse drietal wordt niet gedagvaard, maar staat al 13 jaar geregistreerd in het SIS. Dat die registratie niet zonder gevolgen is merkte Jeroen in 1996. Bij aankomst op Schiphol werd hij gearresteerd en drie weken vastgehouden in 'overleveringsdetentie'. Hij kwam weer vrij, maar in 2005 werd hij opnieuw aangehouden op Schiphol.

UNCLE SAM WEET ALLES VAN ONS

DE RUIMTE VOOR VRIJHEID, VEILIGHEID EN RECHT HOUDT NIET OP BIJ DE GRENZEN VAN DE EUROPESE UNIE. DE VERENIGDE STATEN EN DE EUROPESE COMMISSIE PRATEN AL VELE JAREN OVER EEN GROOT GEBIED WAAR BURGERS ZICH VRIJ KUNNEN BEWEGEN. HEEN EN WEER VLIEGEN NAAR DE VS ZONDER PASPOORTCONTROLE, ALSOF JE MET DE TREIN NAAR MAASTRICHT RIJDT. ALLES WAT ZONDER KOPZORGEN KAN WORDEN VERKREGEN HEEFT ECHTER ZIJN PRIJS.

Zo willen de Amerikanen wel alles van ons weten, ook onze vingerafdrukken en in de toekomst een scan van ons oog, voordat zij de grenzen openstellen. En wat doen de dames en heren politici in Brussel? Die leveren hun burgers uit aan Uncle Sam, terwijl die op zijn beurt Amerikaanse staatsburgers beschermt tegen Europese bemoeienis. Zijn Europeanen dan gevaarlijker dan Amerikanen?

Enkele jaren geleden, voorafgaand aan de oorlog in Irak, waren de verhoudingen tussen Europa en de Verenigde Staten alles behalve vriendelijk. Minister van Defensie Donald Rumsfeld sprak van het oude Europa (Frankrijk en Duitsland) en het nieuwe (Polen, Roemenië). Het oude wilde niet met de Amerikanen meevechten in Irak en zoals later bleek ook geen geheime gevangenis op zijn grondgebied toelaten. Het nieuwe Europa wel. Amerika heeft geen goede staat van dienst als het om mensenrechten gaat. Het jarenlang opsluiten van verdachten zonder eerlijk proces (Guantanamo Bay), martelingen (Abu Ghraib), het kidnappen van verdachten en uitleveren aan landen waar ze gemarteld worden (extraordinary rendition) en bombardementen van burgerdoelen zijn slechts enkele trekken van het vuile gezicht van Uncle Sam. Europa protesteerde tegen deze mistanden, maar liet nooit haar tanden zien. Nederland al helemaal niet. Wij zijn een trouwe bondgenoot van de VS. Hoewel we geen gevangenen van Guantanamo Bay opvangen, klagen wij niet over een vergelijkbare gevangenis in Afghanistan (Bagram).

Dat Europa een prima verstandhouding heeft met Amerika blijkt ook uit de ontwikkelingen op het gebied van politie en justitie. De laatste tien jaar, vooral na 11 september 2001, is de samenwerking tussen de EU en de VS steeds intensiever geworden. Het toverwoord daarvoor is terrorisme, waarvoor alle registers opengaan. Europol, de Europese politie-eenheid, en de VS hebben drie maanden na de aanslagen in 2001 een verdrag gesloten. Europol

data wordt sindsdien gedeeld met zo'n 1.500 Amerikaanse veiligheidsdiensten. Bescherming van persoonsgegevens van mensen die geen Amerikaans staatsburger zijn, is er niet in de VS. Volgens de Amerikanen werkt de relatie niet met Europol. Dat hoeft ook niet want zij onderhouden goede relaties met vrijwel alle landen van de EU.

Ook Eurojust, het wannabe openbaar ministerie van Europa, heeft een overeenkomst gesloten met de Amerikanen. Een Amerikaanse liaison officier, een agent die in Den Haag op het kantoor van Eurojust zit, kan in de databanken van de dienst snuffelen en allerlei interessante informatie naar huis sturen. De Verenigde Staten kunnen die informatie weer gebruiken om mensen te vervolgen. De Europese Unie daarentegen heeft zelf geen 'snuffel' vertegenwoordiger in Washington DC. De Amerikanen hebben ook een overeenkomst gesloten met de Europese dienst Frontex die de grensbewaking uitvoert. De Amerikaanse opsporingsdiensten hebben overigens nog geen directe toegang tot het Schengen Informatie Systeem, maar via de Amerikaanse functionaris bij Europol en diverse overeenkomsten met individuele landen binnen de EU probeert de VS zich die toegang wel te verschaffen. Met Duitsland en Oostenrijk is de VS al een stap verder: daarmee wordt DNA uitgewisseld.

PASSAGIERSGEGEVENS

Niet alleen staten worden ingeschakeld door de Amerikaanse overheid, ook vliegtuigmaatschappijen. Burgers die de VS willen bezoeken, moeten vragenlijsten invullen. De douane van het 'machtigste' land van de wereld kan mensen te allen tijde de toegang weigeren.

Nederlanders hoeven geen visum aan te vragen, maar dienen wel voor vertrek een vragenlijst in te vullen. 'Een aantal eenvoudige en persoonlijke vragen', meldt de website, op basis waarvan wordt gekeken of de bezoekers welkom zijn. Onderdeel van dit programma is een paspoort met biometrische gegevens, zoals het Nederlandse paspoort met vingerafdrukken. Dit programma heet visa waiver systeem.

En alsof de Amerikanen nog niet voldoende informatie hebben, willen ze ook nog de gegevens van de vliegtuigmaatschappijen over hun klanten ontvangen. In 2007 schreef Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) dat met 'het verwerken en overdragen van passagiersgegevens aan de VS op onverantwoorde

wijze met persoonsgegevens wordt omgegaan.' De overeenkomst tussen de EU en de VS werd voorlopig wel toegepast, hoewel de nationale regeringen daartoe nog geen toestemming hadden gegeven. Terrorisme zou voorkomen kunnen worden door die uitwisseling van gegevens, maar bewijs daarvoor is er niet.

Niet alleen de VS maken gebruik van de passagiersgegevens. In Engeland is een rel ontstaan over het gebruik van de reisgegevens van 47.000 personen. Deze data werd door allerlei politiedatabanken gehaald. De mensen werden verkozen omdat ze in het vliegtuig een vegetarische maaltijd hadden besteld, met een buitenlandse partner hadden gereisd en geprobeerd hadden een stoel boven de vleugels te reserveren.

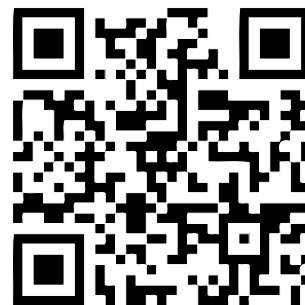
De VS willen ook mensen in Nederlanden kunnen aanhouden en vervolgens berechten in Amerika. Nederland kent al sinds 24 juni 1980 een uitleveringsverdrag met de VS. Regelmatig levert Nederland personen uit aan de VS, vooral als het om drugsdelicten gaat. Andere Europese landen zijn veel terughoudender in het uitleveren van hun onderdanen aan de Amerikanen. De Amerikanen willen echter niet alleen de verdachten in eigen land berechten, maar in de nabije toekomst ook zelf opsporen door deel te nemen aan joint-teams (JITS), gezamenlijke opsporingsteams, en undercover operaties.

PASSENGER NAME RECORD

Edward Hasbrouck, een Amerikaans staatsburger, reisde met de KLM van San Francisco naar Brussel en terug. Hij besloot na afloop zijn PNR (Passenger Name Record) bij de KLM op te vragen. De PNR zijn persoonsgegevens over de passagier, zijn boeking en vluchten uit het verleden, maar kan ook informatie bevatten van mensen waar niet mee is gereisd en met welke bedrijven en overheidsdiensten de informatie is gedeeld. De gegevens worden beschermd door de Wet Bescherming Persoonsgegevens.

vliegtuigmaatschappijen brengen die gegevens van hun passagiers onder in grote databanken van bedrijven met namen als Amadeus Global Travel Distribution S.A. (Europees), Sabre Travel Network, Galileo/Apollo en Worldspan. Vliegmaatschappij KLM weigerde de PNR van Hasbrouck vrij te geven. Volgens de KLM waren de gegevens in het bezit van een Amerikaans bedrijf, hadden zij er geen toegang toe en geldt de bescherming die de Nederlandse wetgeving biedt op dit terrein niet in de VS. Overheidsdiensten in Amerika kunnen de vlieggegevens in het geheim opvragen.

EU OUT OF CONTROL

NAAST HET SCHENGEN INFORMATIESYSTEEM, HET VISUM INFORMATIESYSTEEM EN EURODAC WORDT OP EUROPEES NIVEAU OOK GEWERKT AAN DE OPBOUW VAN DIGITALE GRENZEN EN HET UITWISSELEN EN DELEN VAN POLITIEGEGEVENS. HET VERSCHIL MET HET SIS, VIS EN EURODAC IS DAT DE NIEUWE SYSTEMEN NOG GEEN CENTRALE DATABANKEN ZIJN, MAAR VOOR AUTOMATISCHE UITWISSELING VAN GEGEVENS MOETEN ZORGEN.

Mensen die naar het Verenigd Koninkrijk vliegen hebben er al mee te maken. Heb je een reis geboekt bij Easyjet, dan krijg je enkele dagen voor vertrek een email met daarin de zin: 'Voordat u reist, bent u wettelijk verplicht om ons de gegevens van uw reisdocument te verschaffen.' Deze informatie wordt de Passengers Name Record (PNR) of passagierslijst genoemd. De PNR bevat natuurlijk informatie over je boeking, je naam en betaalwijze, maar ook over je geslacht, geboortedatum en je paspoortnummer.

Het systeem van uitwisseling van deze informatie is door de vliegtuigmaatschappijen ontwikkeld om het de reizigers makkelijker te maken. Maatschappijen informeren elkaar over reizigers die moeten

overstappen om hun bestemming te bereiken. Service van de maatschappijen en gemak voor de klant. Ook Canada, Australië en de Verenigde Staten gebruiken deze informatie al enkele jaren voor de opsporing. Eigenlijk is het systeem eenvoudig. Jij zit in het vliegtuig naar Canada terwijl de PNR door de vliegtuigmaatschappij aan de Canadese overheid wordt overhandigd om jouw gegevens door allerlei politiedatabanken te halen. Australië gaat al een stap verder en controleert je al voor vertrek.

DIGITALE WASSTRAAT

Bij de PNR gaat het niet om signaleringen zoals in het Schengen Informatiesysteem liggen opgeslagen. Het gaat niet over informatie over mensen die gezocht worden, maar over gewone burgers. Iedereen die in het vliegtuig naar Engeland zit, wordt door de digitale wasstraat van de Engelse politie gehaald. Het is te vergelijken met de automatische kentekenherkenning op de snelwegen bij Rotterdam en Zwolle. Iedere passerende auto wordt gecontroleerd. Bij het PNR-systeem wordt iedere passagier naar bijvoorbeeld Engeland gecontroleerd.

De Europese Unie wil ook een zogenaamd EU-PNR invoeren. Eerst alleen voor reizigers die de Unie met het vliegtuig binnenkomen of verlaten. Enkele landen willen verder gaan en ook reizigers op vluchten binnen de Europese Unie door de wasstraat halen en zelfs trein- en busvervoer aan het EU-PNR systeem toevoegen.

De informatie waarmee de PNR-gegevens worden vergeleken zijn politiegegevens. Deze gegevens liggen nu nog steeds in nationale databanken opgeslagen. Met ECRIS en EPRIS willen de regeringsleiders hier verandering in brengen. ECRIS was een van de plannen uit het Haagse programma, een vijfjarenplan voor de bouw van een Europese rechtsstaat. De oprichting van het European Criminal Records Information System (ECRIS), een soort databank voor alle veroordeelden in de Unie, is al een feit. De landen van de

Europese Unie moeten het nu nationaal invoeren.

Een veroordeling voor te hard rijden of diefstal in Italië is in de toekomst automatisch bekend in Nederland. Er wordt ook gewerkt aan de automatische uitwisseling van informatie over veroordeelden die niet de nationaliteit hebben van een van de EU-landen. Deze lijst van in de EU veroordeelde onderdanen van derde landen of personen van wie de nationaliteit niet bekend is, heet het EICTCN (European Index of Convicted Third Country Nationals).

EPRIS

Dan ligt er ook nog het plan voor het opzetten van EPRIS (European Police Records Index System). Dit houdt in dat de Poolse politie in de Nederlandse politiegegevens kan neuzen. De Poolse politieagent krijgt niet de gegevens zelf te zien, maar een index van wat er over een bepaalde persoon voorhanden is in Nederland. EPRIS werd door de Duitse politiechefs voorgesteld en is eind 2009 in het Stockholm-programma opgenomen. Het Stockholm-programma, opvolger van het Haagse programma, is het volgende vijfjarenplan voor de opbouw van een Europese rechtstaat.

ECRIS, EICTCN en EPRIS zijn decentrale databanken. Ieder land beheert zelf de informatie over haar burgers en andere landen kunnen zoeken in de index van de databases. Naast deze decentrale databanken beheert Europol het computersysteem TECS (The Europol Computer System). TECS bevat informatie over veroordeelden, verdachten, getuigen, potentiële getuigen en mensen die mogelijk criminele relaties hebben. Naast deze informatie zijn de analysebestanden van Europol te vinden in de databank. Deze documenten bevatten veel gevoelige en persoonlijke informatie, bijvoorbeeld over het ras of de gezondheid van mensen. Tot slot zijn er indexbestanden die door landen buiten de Europese Unie kunnen worden ingezien.

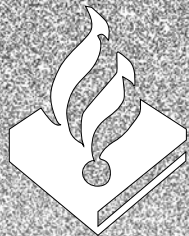
U BENT TEGEN DUS U BENT TERRORIST

In de nacht van 13 en 14 maart 2002 passeerde een groep Nederlandse demonstranten met de auto de Frans – Spaanse grens. Zij bezochten het Iberisch Schiereiland om te gaan demonstreren in Barcelona tegen bepaalde ontwikkelingen in de Europese Unie. Enkele kilometers na de grens bleek de snelweg afgesloten met blokken beton. In het donker manoeuvreerde de auto tussen de blokken door. Speciale eenheden van de Spaanse politie met machinegeweren en bivakmutsen hadden de snelweg afgesloten. De auto werd aangehouden en minutieus onderzocht.

Controles en arrestaties van mensen die een tegenstem in Europa willen laten horen, zijn niet nieuw. Het aantal verhalen is omvangrijk. In 1997 reisden 5.000 demonstranten met twee treinen van de Italiaanse Communistische Partij van Milaan naar Amsterdam voor de Eurotop. Een groot deel van de demonstranten mocht de treinen bij aankomst niet verlaten. Zij werden gearresteerd en zeven uur op de binnenplaats van de Bijlmerbajes vast gehouden. Vervolgens werden zij uitgezet. De politie zei dat de mensen werden vervolgd vanwege graffiti in de trein,

maar een journalist die met hen meereisde en wilde getuigen wie verantwoordelijk was geweest voor de schade, werd weggestuurd. Niemand werd in staat van beschuldiging gesteld en alle inzittenden werden collectief, zonder te zijn gehoord, het land uitgezet.

Op dinsdag 13 oktober 2009 werd Chris Kitchen ondervraagd door de Britse douane op grond van Engelse anti-terrorisme wetgeving uit 2000. Op grond van een artikel uit die wetgeving kunnen douanemedewerkers mensen fouilleren en ondervragen om vast te stellen of zij betrokken zijn geweest bij terroristische activiteiten. Kitchen miste door de ondervraging zijn bus die met de trein door de Kanaaltunnel naar het vaste land van Europa werd gebracht. Chris Kitchen is in Engeland bekend vanwege allerlei geweldloze acties en oproepen tot burgerlijke ongehoorzaamheid voor een beter milieubeleid. Kitchen werd verhoord over zijn familie en zijn politieke activiteiten. Volgens de douanebeambte die hem verhoorde, valt onder terrorisme van alles, dus ook acties voor een beter milieu.

WIE CONTRO- LEERT DE EUROPESE POLITIE DIENSTEN?

DE EUROPESE UNIE BOUWT LANGZAAM VERDER AAN EEN EIGEN POLITIEDIENST, EEN OPENBAAR MINISTERIE, EEN ONT-LUIKENDE INLICHTINGDIENST EN EEN OPLEIDINGSCENTRUM. DEZE DIENSTEN WORDEN OMSCHREVEN ALS AGENT-SCHAPPEN. HOE DE AGENTSCHAPPEN FUNCTIONEREN, IS BIJ GEBREK AAN CONTROLE ONDUIDELIJK.

Opleidingscentrum Cepol, de European Policeacademy, heeft zijn hoofdkwartier in het Verenigd Koninkrijk. Doel van het instituut is dat politieagenten uit de Europese Unie bij elkaar komen en de samenwerking wordt gestimuleerd. De academie blijkt volgens het onderzoeksbureau Eureval niet te functioneren. De doelstellingen worden niet behaald, maar toch is iedereen van de raad van bestuur enthousiast. Het agentschap moet worden gezien als de motor achter informele contacten tussen Europese politiediensten.

De ontwikkeling van het Europese veiligheidsapparaat wordt gekenmerkt door de opkomst en ondergang van allerlei werkgroepen, task forces en initiatieven. Of het Cepol verdwijnt is onduidelijk. Niet alleen haalt het de doelstellingen niet, ook doet het Europees Bureau voor Fraudebestrijding (OLAF) onderzoek naar het misbruik van publieke gelden door de werknemers van Cepol. De Belgische politiecommissaris Eddy Muylaert, die zelf verdacht wordt van corruptie, wordt de nieuwe voorzitter van de academie in de tweede helft van 2010.

Informele politiecontacten zijn bij de samenwerking in Europa altijd belangrijker geweest dan de formele, hoewel Europol vooral door de komst van nieuwe EU-landen een steeds prominenter rol is gaan spelen. De regeringsleiders kwamen in het Verdrag van Maastricht (1992) overeen Europol op te zetten. Op 1 oktober 1998 was het zover en kon de dienst van start gaan. In de tussenliggende jaren functioneerde de dienst als de Europol Drugs Unit. Europol wil graag de Europese variant van de FBI zijn. Een Europese politiedienst die zelfstandig kan opereren. Hoewel de dienst wel deel mag nemen aan politieoperaties van verschillende landen, heeft zij nu nog geen zelfstandige bevoegdheden.

EUROPOL

Europol kent net als Cepol geen vlekkeloze ontwikkeling. In 2001 vond er in haar kantoor in Den Haag nog een inval plaats door de Nederlandse politie in het kader van een fraude onderzoek. Al eerder had de Nederlandse Centrale Recherche Informatiedienst (CRI), nu dienst IPOL van de landelijke politie, zware kritiek geuit op het werk van Europol. Vragen van de Europese dienst waren slecht geformuleerd. Lange lijsten met namen werden aan de

Nederlandse dienst verstrekt waarbij het onduidelijk was of het om slachtoffers van mensenhandel ging of verdachten. De CRI omschreef de dienst als 'een helpdesk voor kentekenplaten en telefoonnummers.' Europol klaagde op haar beurt over de beperkte informatie die zij kreeg uit Nederland, maar ook uit andere landen. Die slechte informatie uitwisseling is paradoxaal genoeg de motor achter de ontwikkeling van de dienst geweest. Keer op keer zijn haar bevoegdheden uitgebreid. Zo is haar aandachtsgebied uitgebreid van 5 vormen van crimineel gedrag naar 27. Eerst voornamelijk drugs, vervalsingen van de euro en terrorisme naar nu ook mensenhandel en kinderporno. Naventant is het budget en het personeelsbestand ook toegenomen. Op dit moment werken er meer dan 500 mensen en heeft de dienst de beschikking over 70 miljoen euro. De kwaliteit neemt echter niet toe. De FBI rapporteerde in 2006 zelfs twijfels en wantrouwen ten aanzien van de werkwijze van Europol. Ondanks alle twijfels stelde de toenmalige Minister Hirsch Ballin van Justitie op 2 oktober 2005 het Europol informatiesysteem (EIS) in werking. In het EIS zitten volgens Europol op dit moment bijna 100.000 objecten.

SITCEN

Een ander Europees informatie knooppunt is SitCen, het Joint Situation Centre, de geheime dienst van de Europese Unie. Het centrum is eind jaren '90 opgezet en was aanvankelijk vooral gericht op het buitenlandse beleid van de Europese Unie. Na de aanslagen van 11 september 2001 in de VS en 11 maart 2004 in Madrid heeft zij ook taken toebedeeld gekregen op het terrein van de binnenlandse dreiging. Inlichtingendiensten uit Frankrijk, Duitsland, Nederland, Spanje, Zweden en het Verenigd Koninkrijk delen informatie binnen dit centrum.

Inmiddels werken er iets meer dan honderd mensen bij de inlichtingendienst. Wie SitCen echter controleert, of er bijvoorbeeld een commissie van toezicht is en of de dienst wel functioneert, is onduidelijk. Ook de kwaliteit van de rapporten van SitCen wordt betwist. Zo meldt een Europees diplomaat begin dit jaar op de website EU-observer dat de kwaliteit van de rapporten van SitCen over veiligheidsaangelegenheden buiten de EU overeenkwam met artikelen uit de tijdschriften Newsweek en Time. Volgens hem zat het verschil er enkel in dat de nieuwsbronnen sneller waren met publicatie.

EUROJUST

De Europese Unie probeert de samenwerking tussen verschillende landen te verbe-

teren. Europol, Cepol en SitCen zijn daar ook voor bedoeld. Via Eurojust kunnen landen informatie uitwisselen over opsporingsonderzoeken, bewijsstukken opvragen en bekijken in welke landen verdachten het beste vervolgd kunnen worden. Uiteindelijk moet Eurojust uitgroeien tot het Europese openbaar ministerie.

Eurojust heeft net als Europol en Cepol ook al geen smetteloos blaas. Eind 2009 moest haar president José Luís Lopes da Mota aftreden. Lopes da Mota wordt ervan verdacht zijn functie te hebben misbruikt om een corruptieonderzoek naar de Portugese premier stop te zetten. De Freeport zaak, een corruptieschandaal rond een winkelcentrum, loopt al vanaf 2002. Lopes da Mota werkte vanaf 2002 bij Eurojust en werd in 2007 de president van het agentschap. Freeport werd ook door Eurojust behandeld omdat naast Portugal ook het Verenigd Koninkrijk betrokken was. In het voorjaar stelde het openbaar ministerie in Portugal een onderzoek in naar Lopes da Mota en trok Eurojust zich terug uit de Freeport-zaak.

Of het gedrag van deze openbare aanklager symptomatisch is voor Eurojust is niet te zeggen. Het agentschap beweegt zich echter wel, net als de andere agentschappen, in een juridisch vacuüm. Controle en toezicht zijn onduidelijk. De jaarverslagen stralen een grote effectiviteit en resultaatgerichtheid uit. In 2009 behandelde het Europese openbaar ministerie 1.372 zaken en had daar 131 coördinerende vergaderingen voor nodig. Dit alles kostte rond de 30 miljoen euro, een bedrag dat sinds 2002 jaarlijks gestaag stijgt. De helft van de bijeenkomsten werd aangevraagd door Frankrijk, Italië en het Verenigd Koninkrijk. Overleg tussen aanklagers uit verschillende Europese landen is niet slecht, maar Eurojust heeft in de loop der jaren zelfstandige bevoegdheden gekregen zoals het opzetten van gemeenschappelijke onderzoeksteams en de toegang tot verschillende politieregisters in de aangesloten landen. Verslaglegging over de daadwerkelijke resultaten en het effect op de criminaliteit zijn dan belangrijk.

In het jaarverslag van 2009 bevat slechts succesverhalen: 207 arrestaties, 6 Europese arrestatiebevelen, 30 vervolgingen en 26 veroordelingen. Dit zijn de resultaten van de lidstaten in de 1.372 zaken. In hoeveel zaken heeft de bijdrage van Eurojust echter geen zin gehad of werkte contraproductief? Het jaarverslag geeft mooie getallen, maar geen enkel inzicht in het functioneren van de dienst.

| Artikel |

VOOR BESTRIJDING TERREUR IS ALLES MOGELIJK

SINDS 11 SEPTEMBER 2001 IS DE SAMENWERKING VAN POLITIE EN JUSTITIE BINNEN EUROPA EN TUSSEN DE VS EN DE EU DOORDRENKT VAN TERRORISME. DATARETENTIE, HET OP EUROPEES NIVEAU BEWAREN VAN TELEFONIE- EN INTERNET-INFORMATIE, IS HET NIEUWSTE BESTRIJDINGSMIDDEL.

Hoe ver de bereidheid is om alles toe te laten als het om bestrijding van terrorisme gaat, werd duidelijk door de onthulling van The New York Times en de Wall Street Journal in de zomer van 2006. De kranten schreven dat de Amerikaanse geheime dienst, de Central Intelligence Agency (CIA) de financiële gegevens van SWIFT doorzocht.

SWIFT is gevestigd in Brussel en staat voor Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication. Het bedrijf is werkzaam voor 7.863 financiële instellingen uit 202 landen. In 2005 verwerkte het 123 miljoen internationale overboekingen. Een van de servers van SWIFT, die nu in Nederland staat, stond aanvankelijk in Amerika, waardoor het betrekkelijk eenvoudig was voor de CIA om mee te kijken bij de overboekingen van geld. De Amerikaanse geheime dienst doet dit om zo terreurgeld op te sporen.

SCHANDE

Europa sprak schande van deze Amerikaanse geniepigheid en het Europees Parlement toonde even zijn tanden. Er kwamen onderzoeken in verschillende landen, ook in Nederland. Begin dit jaar wilden de Europese Commissie en de Amerikaanse regering een akkoord sluiten over de SWIFT-kwestie, maar opnieuw toonde het parlement zijn tanden. Er moest een nieuw akkoord komen. De Amerikanen mogen wel in onze afschriften snuffelen, maar er moet dan wel een goede klachtenprocedure zijn, oordeelde het Europees Parlement.

Of het helpt tegen terrorisme en of er strijders mee worden opgepakt, blijft onduidelijk. Umar Farouk Abdulmuttalab, de Nigeriaanse onderbroekenterrorist die zich probeerde op te blazen in een vliegtuig van Amsterdam naar Detroit in de VS, heeft aangetoond dat de Amerikaanse geheime dienst niet echt de veiligheid van de passagiers in de burgerluchtvaart als eerste prioriteit heeft. De dienst had heel veel signalen gekregen dat er iets met Abdulmuttalab aan de hand was, maar greep desondanks niet in.

Terrorisme gaat tegenwoordig alleen over islamitisch georiënteerd terrorisme. Cijfers van de FBI (Federal Bureau of Investigation) uit de Verenigde Staten laten zien dat slechts 6 procent van alle terroristische aanslagen in Amerika tussen 1980 en 2005 door moslims zijn gepleegd. Joodse mensen en organisaties zijn in diezelfde periode verantwoordelijk voor 7 procent van de aanslagen in de VS.

In Europa zijn de cijfers nog duidelijker. Van 2007 tot en met 2009 werd 0,4 procent van de aanslagen gepleegd door extremistische moslims. De cijfers zijn afkomstig van de EU Terrorism Situation and Trend Report, een jaarlijks verslag van de terroristische dreiging in de EU van Europol, de Europese politiedienst.

FOUTE MENSEN

De Amerikanen willen niet alleen alle afschriften van het internationale bankverkeer inzien, ook willen ze dat de bankrekening van mensen die 'fout' zijn, worden geblokkeerd. Fout is iemand die door de geheime diensten als 'slecht' wordt bestempeld. De

informatie van de inlichtingendiensten is echter geheim en wordt niet openbaar gemaakt. Zo kan het gebeuren dat je naam op een zwarte lijst terecht komt en dat je vervolgens niet meer bij je geld kan komen.

Enkele Somalische mannen uit Zweden, waarvan één parlementslid is, werden door de VS op zo'n lijst gezet. Na lang aandringen door de Zweedse overheid werd duidelijk dat de informatie op basis waarvan de mannen als 'slecht' bestempeld werden, bestond uit enkele kopietjes van internetpagina's. De mannen hadden het geluk dat de Zweedse overheid zich voor hen inspande. Dit gebeurt zelden, want je weet maar nooit. Als de geheime dienst zegt dat iemand slecht is, dan zal dat wel zo zijn.

Er bestaan dus lijsten van mensen en organisaties die als zijnde terroristisch aangemerkt worden en waarvan de rekening moeten worden geblokkeerd. Allerlei politie- en justitiediensten wisselen informatie uit over burgers, het overmaken van geld moet in de gaten worden gehouden, flessen water moeten worden afgestaan bij het betreden van een vliegtuig, namen van mensen worden vergeleken met politiegegevens. Toch is dat allemaal nog niet genoeg.

DATARETENTIE

De Europese Unie heeft ook een zogenaamd kaderbesluit genomen over dataretentie. Een kaderbesluit is een besluit dat op Europees niveau wordt genomen en dat alle landen van de Unie moeten overnemen. Meestal kunnen landen nog wel kleine wijzigingen aanbrengen. Bij de dataretentie gaat het om het bewaren van informatie van internet en telecommunicatie van alle burgers voor een periode tussen de zes maanden en anderhalf jaar.

Nederland heeft inmiddels besloten de informatie voor een jaar vast te houden. Het gaat om informatie over telefonie en internet, waar je bent en wat het onderwerp van gesprek is. De inhoud nog niet, hoewel er wel mogelijkheden zijn om naar de inhoud van het gesprek te kijken en die te doorzoeken. De Amerikanen hadden daar een speciaal programma voor, genaamd Carnivore. Carnivore zegt misschien genoeg over de diensten die ons zouden moeten beschermen, ze lusten ons rauw.

Ook de Europese overheid wil steeds meer informatie van ons hebben, maar helpt het. De aanslagen op 11 maart 2004 in Madrid, in juli 2005 in Londen, de moord op Theo van Gogh, de aanslagen in Mumbai, India, overal gebeurt hetzelfde. Verschillende politie- en inlichtingendiensten blijken achteraf wel allerlei signalen en informatie te hebben gehad over de aanslagen, maar hebben daar dus niets mee gedaan. Wordt het niet eens tijd om die informatie terug te vragen?

FRONTLINE

EUROPESE BEWAKINGSDIENST

AAN DE GRENZEN VAN DE EUROPESE UNIE WORDT EEN OORLOG UITGEVOCHTEN. AAN DE ENE KANT FRONTEx, EEN EUROPEES AGENTSCHAP DAT MET BEHULP VAN TECHNOLOGIE EN MENS-KRACHT DE GRENZEN VAN DE UNIE BEWAAKT. AAN DE ANDERE KANT ZIJN ER DE INDIVIDUELE MIGRANTEN, DE MENSEN DIE IN EUROPA VERBLIJVEN EN HUN BLOEDVERWANTEN DE GRENS OVER WILLEN SMOKKELEN EN DE GROTERE CRIMINELE NETWERKEN DIE MENSEN HELPEN DE EU BINNEN TE KOMEN.

Zonder hulp van criminele netwerken is het bijna niet meer mogelijk de Unie binnen te geraken. Frontex opereert aan de randen van Europa zonder enige controle of toezicht. Het programma Report Mainz van de Südwestrundfunk interviewde oktober 2009 mensen uit Senegal die op volle zee in een bootje, met doden aan boord, door de Europese grenswachten werden teruggestuurd.

In 2008 werden volgens de Frontex statistieken 5.969 vluchtelingen op volle zee teruggestuurd naar Afrika. Deze mensen is niet gevraagd naar hun vluchtverhaal. Zij werden tot terugkeer gedwongen in het kader van de operatie Hera 2008. Verschillende operaties van Frontex worden genoemd naar personages uit de Griekse en Romeinse mythologie. Hera, de hoedster van het gezin en de vrouw, Poseidon, de god van de zee, Minerva, godin van het verstand en Chronos, de verpersoonlijking van de tijd. De namen onderstrepen de cynische werkelijkheid aan de Europese grenzen en zetten vraagtekens bij 'onze beschaving'. Onze beschaving tegen eenvoudige burgers die op zoek zijn naar een beter bestaan voor zichzelf en hun familie.

FRONTIÈRES EXTÉRIEURES

Frontex werd op 26 oktober 2004 opge-

richt. Frontex, Frontières extérieures of het Europees Agentschap voor het beheer van de operationele samenwerking aan de buitengrenzen (AMOCEB) omschrijft zelf haar taak als het beveiligen van de grenzen en het verbeteren van grenscontroles van de afzonderlijke lidstaten. Frontex heeft eigen apparatuur maar kan ook gebruik maken van meer dan 100 schepen, 20 vliegtuigen, 25 helikopters, mobiele radars, voertuigen, thermocamera's en mobiele detectoren die door de verschillende landen van de EU via CRATE (Centralised Record of Available Technical Equipment) worden aangeboden. Nederland stelde in 2008 een marinefregat en een helikopter ter beschikking.

Mensen die het 'humane' gezicht van Europa willen aantonen, worden gecriminalseerd. In de zomer van 2004 redde het schip de Cap Anamur 37 vluchtelingen uit de Middellandse Zee. Stefan Schmidt, de kapitein van het schip, en Elias Bierdel, van een organisatie die zich het lot van de vluchtelingen aantrekt, worden nu vervolgd voor het aanbieden van hulp aan mensen bij het illegaal binnenkomen van de EU. Hoe humaan het Europees beleid in werkelijkheid is, maakte een geheim akkoord uit 2008 tussen de Italiaanse regering van Silvio Berlusconi en de president van Libië, generaal Gadhafi, duidelijk. In ruil voor 43 miljoen euro en technische hulp zegde de Libische dictator toe de toevloed aan vluchtelingen naar Europa te bestrijden. Van het geld zijn drie gevangenisstraffen voor vluchtelingen gebouwd en is Frontex zowel in de Libische wateren als aan de Zuidgrens van het land gestationeerd. De Europese Unie legt de verregaande samenwerking tussen Italië en Libië geen strobreed in de weg.

Frontex maakt ook gebruik van zogenaamde RABITS, Rapid Border Intervention Teams. Dit zijn eenheden uit verschillende landen die snel ter plaatse kunnen zijn om

de komst van vluchtelingen tegen te houden. Het arme Moldavië werd in 2007 getroffen door droogte en veel inwoners wilden de misère ontvluchten. RABITS werden door Frontex in allerijl naar Roemenië en Polen gestuurd om dit te voorkomen.

DEPORTATIES

Ook coördineert Frontex de uitzettingen van vluchtelingen uit geheel Europa, is het betrokken bij vooruitgeschoven controles in Afrika en controles op luchthavens in Europa. Migratiebewegingen worden door Frontex gezien als criminele activiteiten. Samen met Interpol worden de grenzen van de Europese Unie gescreend op zwakke plekken. Met Europol, de Verenigde Naties Office on Drugs and Crime (UNODC) en de High Commissioner for Refugees van de VN (UNHCR) wisselt Frontex reeds informatie uit over mensensmokkel.

Aan de oostgrens van de EU zijn de digitale grenzen van Frontex ook opgetrokken. In 2000 werd een Frontex grensstation in aanbouw in het Poolse dorp Ustrzyki Górne door een groep mensen bezet. De grens tussen Oekraïne en Polen werd toen al met Europees geld verdedigd. Aan de zogenaamde 'reiskoffereconomie' werd door het sluiten van de grenzen tussen de EU en de buurlanden een eind gemaakt. Decennia lang vormden de grenzen tussen Polen, Oekraïne, Slowakije en Wit Rusland een bron van inkomsten. Wat in het ene land goedkoop was, werd naar het andere land overgebracht in koffers. Zo verdienden generaties hun geld.

DE SCHIMMIG- HEDEN VAN BURGER- INFILTRANTEN

Op 4 maart 2010 sprak de rechter in Amsterdam drie mensen vrij die verdacht werden van cocaïnesmokkel. Het openbaar ministerie (OM) werd niet ontvankelijk verklaard omdat de officier in de zaak informatie over een Duitse burgerinfiltrant had achtergehouden.

De infiltrant werkte voor de Duitse politie en douane en moest de drie verdachten aanzetten tot het invoeren van 2.000 kilo drugs via Hamburg. Zonder de informatie over de rol van de infiltrant was er geen sprake van een eerlijk proces, en dus besloot de rechter tot vrijspraak. Meestal is het voor advocaten en voor de rechter moeilijk om er achter te komen of er infiltranten zijn ingezet. De politie houdt hun rol liever geheim, bijvoorbeeld om hun identiteit te beschermen. Want zonder informanten of infiltranten is het volgens hen moeilijk om informatie uit het 'criminele circuit' te verkrijgen. Daardoor blijft vaak onduidelijk welk aandeel de infiltrant zelf heeft gehad in het misdrijf. Heeft hij cocaïne gesmokkeld en probeert hij iemand anders de schuld in de schoenen te schuiven? Heeft hij zich aan de regels gehouden die er zijn voor infiltranten, of heeft hij eigenmachtig geopereerd? Bij de inzet van buitenlandse infiltranten in Nederland is de situatie nog ingewikkelder.

Burgerinfiltratie vindt regelmatig plaats, maar wordt vaak niet opgemerkt. In 1994 hielp een Spaans sprekende zakenman de politie met de 'gecontroleerde' doorvoer van 9.200 kilo marihuana uit Colombia. De infiltrant kreeg als voorschot 300.000 dollar van de Duitse politie. Het was een gezamenlijke actie van het Duitse BKA en het Primateam van de Haagse politie. De bedoeling was om na aankomst van de partij topdrugshandelaren van het Colombiaanse Cali-kartel te arresteren. Er werd 3.000 kilo verwacht, maar de zending bevatte niet meer

dan 270 kg. Uiteindelijk werden alleen de ontvangers in Nederland aangehouden. De operatie was grotendeels mislukt. De precieze rol van de infiltrant en zijn collega is nooit duidelijk geworden, net zo min als het bedrag dat zij aan de smokkel verdienden. Behalve voor de Duitse werkten zij ook voor Italiaanse en Amerikaanse opsporingsdiensten.

Naast buitenlandse burgerinfiltranten worden soms ook buitenlandse politieagenten ingezet om mensen uit te lokken om drugs te verhandelen. En dat ligt gevoelig omdat uitlokking in Nederland, anders dan in Duitsland, verboden is. De groep van de van drugshandel verdachte Cock S. werd gefiltreerd door Simon (A-540). De verdachte beweerde voor de rechtbank in Rotterdam dat de Duitse undercoveragent "steeds om cocaïne liep te zeuren." Desondanks werd S. in juni 2002 veroordeeld. De wetgeving verschilt per land, maar de infiltranten opereren internationaal, hetgeen de rechtsgang vertroebelt.

De inzet van politiemensen als infiltrant is aan veel meer regels gebonden. Dat biedt grote voordelen voor de rechter en de advocaten van de verdachten. In het Acacia onderzoek naar drie verdachten van XTC smokkel werd een Britse politiefunctaris onder het pseudoniem Gary Hutton ingezet om informatie in te winnen. De inzet werd in elke fase van het onderzoek keurig door de officier van justitie getoetst en viel achteraf te controleren. De belangen en het financiële gewin van de agent zijn helder. Bij burgerinfiltranten is dit niet het geval. De inzet wordt vaak verhuld, en de belangen van de burger in kwestie zijn niet duidelijk. De hierboven genoemde infiltranten werkten allen voor meerdere politiediensten in verschillende landen en verdienden daar een goed belegde boterham mee.

**WIJ
WETEN
WAT GOED
VOOR U IS**

HOE IS HET BINNEN DE EU GESTELD MET ONZE VEILIGHEID? ACHTTIEN JAAR NA DE OPRICHTING VAN DE EU ZIJN ER NOG STEEDS GEEN BINDEnde AFSPRAKEN GEMAAKT OVER VOOR DE BURGER RELEVANTE ZAKEN ALS RECHTSBESCHERMING, BESCHERMING VAN PERSOONSGEGEVENS EN DE VRIJHEID VAN MENINGSUITING.

Begin deze eeuw was Nederland even te klein. De Europese Unie leek met een richtlijn te komen over de lengte van ladders van glazenwassers. 'Glazenwasser: Ladder verbod? Mooi niet', kopte dagblad Trouw (27 maart 2004). Europa kwam zo wel heel erg dichtbij, als het zich nu ook al ging bemoeien met de ladders van onze glazenwassers. Het liep allemaal met een sissert af, maar de toon over de regelzucht van de EU was gezet.

Met het Verdrag van Amsterdam uit 1997 werd de basis van het Verdrag van Maastricht verbreed voor nog nauwere samenwerking op het terrein van politie, justitie en binnenlandse zaken in Europa. De Europese Unie moest een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht worden. Dat klinkt als iets waar niemand tegen kan zijn, en daarin zit nu net het venijn.

De grenscontroles aan de snelwegen tussen landen in Europa zijn al opgeheven en straks verdwijnen ook de paspoortcontroles op vluchten tussen landen van de Europese Unie. Dit is de vrijheid die EU-burgers krijgen. Aan de andere kant worden er plannen ontwikkeld om namen van passagiers die zich binnen de EU per vliegtuig verplaatsen door allerlei politiedatabanken te halen, worden biometrische gegevens van EU-burgers verzameld en meer informatie tussen de EU-landen gedeeld.

TAMPERE

Deze plannen worden ontwikkeld in zogenaamde vijfjarenplannen van de Europese Unie. Oktober 1999 kwamen de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie van de Europese Unie (JBZ raad) in het Finse Tampere het Tampere-programma overeen. Nederland nam hierbij het voortouw voor een Europees asielbeleid. De 'vluchtelingenstroom' moest worden ingedamd.

In de jaren voorafgaand aan Tampere hadden enkele duizenden Koerden hun heil gezocht in Europa in verband met een oorlog in Noord Irak. De grensbewaking werd uitgebreid, er werden meer gevangenis in Turkije gebouwd en meer informatie uitgewisseld, terwijl het volgens de UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde

Naties, toch om oorlogsvluchtelingen ging. Hoewel het Tampere-programma eigenlijk over Europese samenwerking op het gebied van politie en justitie ging, lag de nadruk op het asielbeleid en het tegenhouden van vluchtelingen. Vluchtelingen werden zo de proefkonijnen voor het gemeenschappelijke beleid, maar ook de groepen waar onze vrijheid tegenover werd afgezet.

In 'het Haagse programma', het vervolg van Tampere en opgesteld in Den Haag in 2004, wordt dit duidelijk. 'Versterking van vrijheid, veiligheid en recht in de Europese Unie', zo luidt de veelzeggende titel van het manifest, opgesteld door de Europese regeringsleiders. Het accent ligt op onze vrijheid, de Europese burgers spelen een prominente rol.

'Het programma tracht een antwoord te geven op de eisen die onze burgers stellen en de verwachtingen die zij hebben', zo melden de EU-regeringsleiders. Maar geen burger is echter geconsulteerd voor het opstellen van het programma. Vrijheid wordt in 'het Haagse programma' gedefinieerd als de vrijheid om je te verplaatsen of te wonen waar je wilt binnen de EU.

Dit houdt echter ook in dat de buitengrenzen verder versterkt moeten worden. Het eerste programmapunt over de vrijheid gaat daarom over het grensbeleid, het asielbeleid, het tegengaan van illegale arbeid, terugkeer, de opbouw van het Schengen Informatiesysteem en andere databanken en het visumbeleid. Onze vrijheid om te bewegen is de onvrijheid voor anderen om datzelfde te doen.

Het Haagse programma kijkt echter niet meer alleen naar de buitengrenzen. Ook de veiligheid binnen de Unie moet worden versterkt. Terroristische aanslagen in Madrid en New York worden aangehaald als reden voor verdere informatie-uitwisseling, meer bevoegdheden voor inlichtingendiensten, de oprichting van een Europese inlichtingendienst Sitcen, meer politieverwerking en een Europese drugsstrategie, oftewel meer intern toezicht en controle.

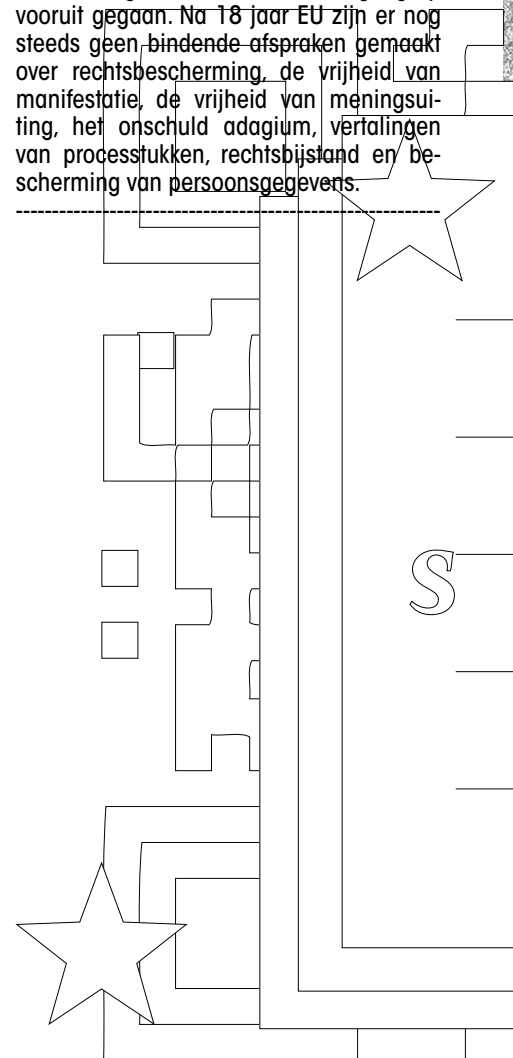
TOEZICHT EN CONTROLE

De aandacht is verlegd van de vluchtelingen van buiten naar de Europese burgers zelf. Het recht op een eerlijk proces, rechtsbescherming en adequate rechtsbijstand komen in het Haagse programma niet voor. Voor burgers zijn die laatste aspecten van groot belang. Als je beschuldigd wordt van een strafbaar feit in Polen of Spanje is het van groot belang dat je niet eerst Pools moet leren voordat je jezelf kan verdedigen en dat de rechtsgang zorgvuldig is.

Het 'Stockholm programma', opgesteld in 2009, wordt dan ook tot 'een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht ten dienste van de burger' gedoopt. Europa voor de burgers, was dat ook niet het doel? Van de eerste hoopvolle voorstellen uit juni 2009 is uiteindelijk weinig terug te vinden.

In de uiteindelijke tekst en de actiepunten zijn wel voorstellen opgenomen van vertaalde rechtszaken, informatievoorziening en rechtsbijstand, maar het blijft bij green papers (discussiestukken) en geen concrete voorstellen. Met de bescherming van persoonsgegevens is het al niet veel beter gesteld.

Met de Tampere-, Den Haag- en Stockholm-programma's is de rechtsbescherming van de burger er met een slakkengang vooruit gegaan. Na 18 jaar EU zijn er nog steeds geen bindende afspraken gemaakt over rechtsbescherming, de vrijheid van manifestatie, de vrijheid van meningsuiting, het onschuld adagium, vertalingen van processtukken, rechtsbijstand en bescherming van persoonsgegevens.

EAB KRONKELS

Het Europees Arrestatie Bevel (EAB) wordt voornamelijk gebruikt voor kleine vergripen. In lang niet alle gevallen leveren landen hun onderdanen uit.

De 77-jarige David Gray overleed in 2008 in Cambridge als gevolg van verkeerde medicatie, toegediend door de uit Duitsland afkomstige dokter Daniel Ubani. Ubani verliet vervolgens het Verenigd Koninkrijk om terug te keren naar Duitsland. De familie van Gray wilde de man laten vervolgen, waarna Engeland om diens overlevering verzocht.

Ubani gaf vervolgens aan de Duitse justitie toe dat hij verantwoordelijk was voor de dood van de man, waarna hij in eigen land een milde straf werd opgelegd voor nalatigheid. Door de snelle veroordeling ontliep de dokter zijn berechting in Engeland, want voor eenzelfde feit kan je nu eenmaal niet twee keer vervolgd worden. Engeland had echter al voorafgaande de Duitse rechtsgang een arrestatiebevel gestuurd. De Duitse justitie beweert nu dat het bevel te laat is binnengekomen zodat hen geen blaam treft.

Dat Duitsland zijn onderdanen beschermt tegen de justitie uit een ander Europees land is misschien goed voor hun burgers, maar de familie Gray is daardoor zwaar gedupeerd. Zij vinden dat Daniel Ubani in Engeland terecht moet staan voor moord. Zowel de Engelse als de Duitse overheid zitten met de zaak in hun maag. Overleg op hoog niveau vindt achter gesloten deuren plaats. Ook Eurojust, het Europese openbaar ministerie, doet aan dit overleg mee, maar wil ook niets over de zaak loslaten.

Een andere zaak waarin het EAB niets oplevert, betreft een Poolse vrouw met een winkel in Warschau, de hoofdstad van Polen. Op een avond in 1996 werden er goederen uit haar winkel gestolen. De politie kwam kijken, maar het onderzoek leverde niets op. De vrouw betaalde de van haar onvreemde goederen, maar een van de leveranciers wilde het bedrag van 650 euro in een keer ontvangen. De eigenaresse stelde voor om het bedrag in termijnen te betalen, want zij had niet genoeg geld in bezit. Dit weigerde die leverancier, waarna hij naar de politie stapte.

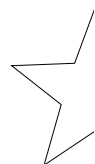
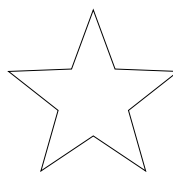
Ondertussen was de vrouw verhuisd naar Nederland. In juni 2002 werd voor haar een Europees Arrestatie Bevel uitgevaardigd en moest de vrouw zich voor de rechter in Nederland verantwoorden. Haar zaak diende op 15 maart en 1 april 2005. De rechter weigerde de overlevering van de vrouw aan de Poolse autoriteiten. Haar advocaat, dhr. van der Laan vertelde dat rechters bij overlevering aan een Oost-Europees land veel kritischer zijn dan naar landen van het 'oude Europa'. Gelukkig voor deze Poolse vrouw dat het niet Engeland of Frankrijk was die om haar overlevering verzocht.

Een 58-jarige Macedonische Nederlander was minder fortuinlijk. Frankrijk had om zijn overlevering gevraagd. Enkele arrestanten in Frankrijk wezen de man in 2005 aan als medeverantwoordelijke voor de handel en smokkel in verdovende middelen. De man was echter sinds 2003 niet meer in Frankrijk geweest. De Franse justitie had tevens geen aanvullend bewijs voor de feiten waarvan de man verdacht werd. Hij werd aan Frankrijk overgeleverd want, zo oordeelde de rechter, de Franse justitie zou op een normale rechtsgang toezien.

JOINT:

POLITIEDIENSTEN ALLER LANDEN VERENIGD U

ZWARE CRIMINALITEIT, MAAR VOORAL TERRORISME, ZIJN DE TOVERWOORDEN BIJ DE VOORTSCHRIJDENDE SAMENWERKING TUSSEN POLITIEDIENSTEN EN JUSTITIËLE INSTANTIES IN EUROPA ENERZIJD EN TUSSEN DE EU EN ZOGENAAMDE DERDE LANDEN ALS DE VERENIGDE STATEN ANDERZIJD. DEZE SAMENWERKING KENT VELE VORMEN.

Op het niveau van de wetgeving wordt er gesproken over de verandering van wetgeving. Zo hebben alle Europese landen terrorismewetgeving ingevoerd op aandringen van Brussel. Harmoniseren wordt dat genoemd. Langzaam maar zeker ontstaat er een Europees bestuurlijk en strafrechtelijk stelsel.

Er wordt informatie uitgewisseld tussen alle Europese landen onderling, zoals in het kader van het Schengen Informatie Systeem, tussen een kleinere groep landen zoals bijvoorbeeld DNA in het kader van het verdrag van Prüm en tussen twee landen onderling. Nederland en Duitsland bijvoorbeeld leveren elkaar informatie over demonstranten en voetbalsupporters.

Er wordt ook samengewerkt bij de relatief nieuwe diensten Europol, Eurojust en Sitcen, op het gebied van opsporing en vervolging. Op de werkvloer werken de verschillende politiediensten samen in Jointteams, bestaande uit politieagen-

ten uit verschillende landen. Maar ook in Police and Custom Cooperation Centres (PCCCs), gezamenlijke politiebureaus, uitwisselingsprogramma's, conferenties, trainingen en incidentele samenwerkingsverbanden.

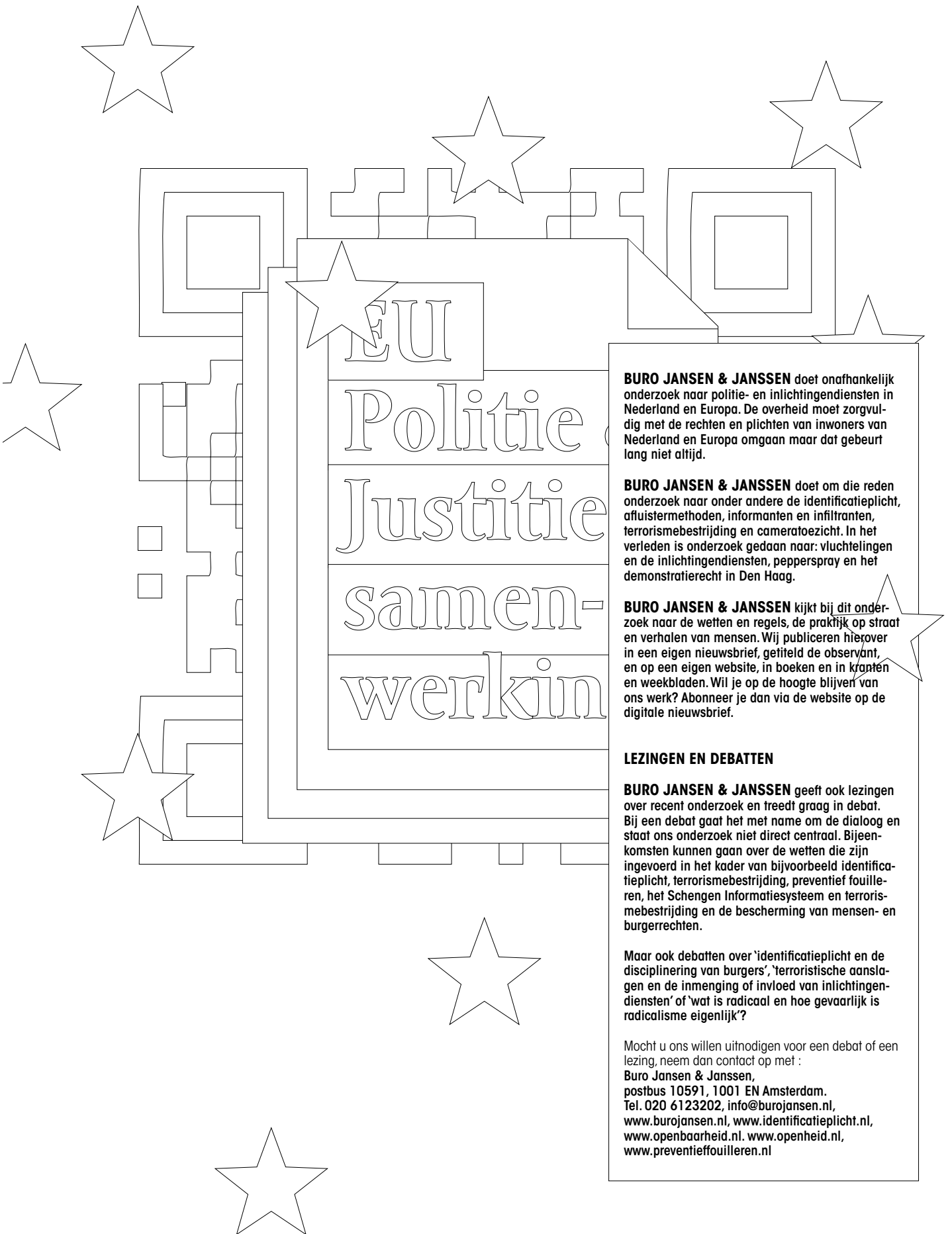
De Franse gendarmerie werkt op een ander niveau ook samen met de Nederlandse marechaussee, de militaire politie. In de European Gendarmerie Force (EGF), een initiatief van Italië, Frankrijk, Spanje, Portugal, Roemenië en Nederland, wordt gewerkt aan een Europese paramilitaire eenheid.

In de herfst van 2009 kwamen ruim 600 agenten in het Italiaanse Vicenza bijeen om onder het militaire commando van de EGF te trainen in de bestrijding van ongeregeldheden, mensenhandel, rellen bij sportevenementen en evacuaties. De op militaire leest geschoolde EGF traint nu alleen, maar wil graag binnen en buiten de Europese Unie opereren.

Trainen doen aangrenzende landen ook samen. Nederland en Duitsland organiseerden in de lente van 2007 de oefening Grenzenlos. Vanuit Nederland namen 400 politieagenten van 55 verschillende eenheden en diensten mee. De oefening was gericht op de bestrijding van een fictieve extreem-rechtse groepering, de NPU. De mobiele eenheid trainde in hetzelfde

jaar met de Belgische collega's in Zuid-Nederland. Op lokaal niveau hebben verschillende landen Europese politiebureaus ingericht. In deze Centra voor Politie- en Douanesamenwerking (PCCCs) werken agenten uit verschillende landen samen. Het PCCC van Heerlen, waar zowel Nederlandse als Belgische en Duitse agenten gestationeerd zijn, is op werkdagen van 8 tot 17 uur geopend. Er wordt informatie uitgewisseld, actie gecoördineerd en kennis overgedragen.

EU
Politie
Justitie
samen-
werking

BURO JANSEN & JANSSEN doet onafhankelijk onderzoek naar politie- en inlichtingendiensten in Nederland en Europa. De overheid moet zorgvuldig met de rechten en plichten van inwoners van Nederland en Europa omgaan maar dat gebeurt lang niet altijd.

BURO JANSEN & JANSSEN doet om die reden onderzoek naar onder andere de identificatieplicht, afuistermethoden, informanten en infiltranten, terrorismebestrijding en cameratoezicht. In het verleden is onderzoek gedaan naar: vluchtelingen en de inlichtingendiensten, pepperspray en het demonstratierecht in Den Haag.

BURO JANSEN & JANSSEN kijkt bij dit onderzoek naar de wetten en regels, de praktijk op straat en verhalen van mensen. Wij publiceren hierover in een eigen nieuwsbrief, getiteld de observant, en op een eigen website, in boeken en in kranten en weekbladen. Wil je op de hoogte blijven van ons werk? Abonneer je dan via de website op de digitale nieuwsbrief.

LEZINGEN EN DEBATTEN

BURO JANSEN & JANSSEN geeft ook lezingen over recent onderzoek en treedt graag in debat. Bij een debat gaat het met name om de dialoog en staat ons onderzoek niet direct centraal. Bijeenkomsten kunnen gaan over de wetten die zijn ingevoerd in het kader van bijvoorbeeld identificatieplicht, terrorismebestrijding, preventief fouilleren, het Schengen Informatiesysteem en terrorismebestrijding en de bescherming van mensen- en burgerrechten.

Maar ook debatten over 'identificatieplicht en de disciplineren van burgers', 'terroristische aanslagen en de inmenging of invloed van inlichtingendiensten' of 'wat is radicaal en hoe gevaarlijk is radicalisme eigenlijk'?

Mocht u ons willen uitnodigen voor een debat of een lezing, neem dan contact op met :

Buro Jansen & Janssen,
postbus 10591, 1001 EN Amsterdam.
Tel. 020 6123202, info@burojansen.nl,
www.burojansen.nl, www.identificatieplicht.nl,
www.openbaarheid.nl, www.openheid.nl,
www.preventiefouilleren.nl

